

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy i Miasta Szubin
na lata 2008-2011,
z perspektywą na lata 2012-2015**

Marzec, 2009 r.

TYTUŁ OPRACOWANIA:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA SZUBIN
NA LATA 2008 – 2011,
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2012 - 2015**

ZAMAWIAJĄCY:

**URZĄD MIEJSKI W SZUBINIE
UL. KCYŃSKA 12
89 – 200 SZUBIN**

WYKONAWCA:

**GREEN KEY
POKRZYWNO 93
86-330 MEŁNO**

KIEROWNIK PROJEKTU:

mgr Joanna Masiota

AUTORZY OPRACOWANIA:

**mgr Joanna Masiota
Monika Roszak
Joanna Walkowiak
Piotr Lupa**

Marzec, 2009 r.

Green Key
Pokrzywno 93
86-330 Mełno
NIP: 876-198-39-60

Biuro:
ul. Towarowa 45/22
61 - 896 Poznań
REGON: 340 487 361

Kontakt:
061 85 37 285
+48 602 470 730
biuro@greenkey.pl

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I WSTĘP	4
1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA	4
1.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA	4
1.3. METODA OPRACOWANIA PLANU	5
ROZDZIAŁ II CHARAKTERYSTYKA GMINY	7
2.1. DANE ADMINISTRACYJNE	7
2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	10
2.3. SPOŁECZEŃSTWO	10
2.3.1. LICZBA LUDNOŚCI I JEJ ROZMIESZCZENIE	10
2.3.2. PRZYROST NATURALNY	14
2.3.3. BEZROBOCIE	15
2.4. UŻYTKOWANIE TERENU	16
2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	17
2.6. ROLNICTWO	21
2.6.1. ROLNICTWO EKOLOGICZNE	23
2.7. TURYSTYKA I REKREACJA	23
ROZDZIAŁ III INFRASTRUKTURA GMINY SZUBIN	25
3.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	25
3.1.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ	25
3.1.1.1. UJĘCIA WÓD ZAOPATRUJĄCE SIEĆ WODOCIĄGOWĄ	25
3.1.1.2. ZAKŁADOWE UJĘCIA WÓD ORAZ UJĘCIA WÓD DO CELÓW GOSPODARCZYCH I ROLNICZYCH	28
3.1.1.3. WODA UJMOWANA NA CELE PRZECIWPÓŻAROWE (PPOŻ)	29
3.1.1.4. SIEĆ WODOCIĄGOWA	29
3.1.1.5. JAKOŚĆ WÓD UJMOWANYCH I PRZEZNACZONYCH DO ZAOPATRZENIA MIESZKAŃCÓW	32
3.1.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA	36
3.1.2.1. SIEĆ KANALIZACYJNA	36
3.1.2.1.1. KANALIZACJA BYTOWA	36
3.1.2.1.1.1. AGLOMERACJE KANALIZACYJNE I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW	38
3.1.2.1.2. KANALIZACJA DESZCZOWA	46
3.1.2.2. SYSTEMY INDYWIDUALNE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ	48
3.1.2.2.1. ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE	48
3.1.2.2.2. PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW	50
3.2. ELEKTROENERGETYKA	51
3.3. CIEPŁOWNICTWO	52
3.4. ŹRÓDŁA ENERGII ODNAWIALNEJ	53
3.5. SIEĆ TELEFONII KOMÓRKOWEJ	55
3.6. GAZOWNICTWO	55
3.7. KOMUNIKACJA	56
3.7.1. MOSTY	63
3.7.2. KOLEJ	64

ROZDZIAŁ IV OCENA I ANALIZA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	65
4.1. RZEŻBA TERENU	65
4.1.1. PRZEKSZTAŁCENIA RZEŻBY TERENU I PRZYPOWIERZCHNIOWEJ WARSTWY SKORUPY ZIEMSKIEJ	65
4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA	66
4.2.1. SUROWCE MINERALNE	67
4.2.1.1. EKSPLOATACJA SUROWCÓW MINERALNYCH JAKO ŹRÓDŁO PRZEOBRAZEŃ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	69
4.3. GLEBY	70
4.3.1. TYPY GENETYCZNE GLEB	70
4.3.2. DEGRADACJA GLEB	72
4.3.2.1. DEGRADACJA NATURALNA GLEB	73
4.3.2.2. DEGRADACJA CHEMICZNA GLEB	73
4.4. WODY PODZIEMNE	74
4.4.1. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH	75
4.4.2. JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH	75
4.4.3. ŹRÓDŁA PRZEOBRAZEŃ WÓD PODZIEMNYCH	78
4.4.3.1. MIEJSCA POBORU WÓD PODZIEMNYCH JAKO ŹRÓDŁA PRZEOBRAZEŃ	79
4.5. WODY POWIERZCHNIOWE	79
4.5.1. OBWODY RYBACKIE	82
4.5.2. SYSTEMY MELIORACYJNE	85
4.6. STAN ZANIECZYSZCZENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH	86
4.6.1. KĄPIELISKA	89
4.7. ŹRÓDŁA I TENDENCJE PRZEOBRAZEŃ WÓD POWIERZCHNIOWYCH	96
4.8. KLIMAT	97
4.8.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	97
4.8.1.1. STAN CZYSTOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	97
4.8.1.2. ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	101
4.8.2. KLIMAT AKUSTYCZNY	102
4.8.3. PROMIENIOWANIE NIEJONIZUJĄCE	103
4.8.4. POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE	105
4.9. ROŚLINNOŚĆ	107
4.9.1. LASY	107
4.9.2. KOŁA ŁOWIECKIE	109
4.9.3. ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA	110
4.9.3.1. ROLA ZADRZEWIENI ŚRÓDPOLNYCH W KRAJOBRAZIE ROLNICZYM	110
4.9.4. ZIELEŃ URZĄDZONA	113
4.9.5. PRZYRODA CHRONIONA I JEJ ZASOBY	116
4.9.5.1. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	116
4.9.5.2. POMNIKI PRZYRODY	117
4.9.5.3. UŻYTKI EKOLOGICZNE	120
4.9.5.4. NATURA 2000	120
4.10. WSKAŹNIKOWA OCENA ROZWOJU GMINY SZUBIN	123
ROZDZIAŁ V ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE	125
5.1. WPROWADZENIE	125
5.2. CELE, KIERUNKI I ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY SZUBIN	126
5.2.1. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	127
5.2.2. ZASOBY PRZYRODNICZE	127
5.2.3. POWIERZCHNIA ZIEMI	127
5.2.4. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	126
5.2.5. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	128
5.2.6. HAŁAS	128
5.2.7. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	128

5.2.8. RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW NATURALNYCH	129
5.2.9. EDUKACJA EKOLOGICZNA	129
5.2.10. „GORĄCE PUNKTY” I PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM	130
5.3. STRATEGIA REALIZACJI PRZYJĘTYCH CELÓW	130
5.4. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ EKOLOGICZNYCH	131
ROZDZIAŁ VI HARMONOGRAM REALIZACYJNY	132
ROZDZIAŁ VII KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	160
7.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE	160
7.2. POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	162
ROZDZIAŁ VIII SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI	165
8.1. KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE PROGRAMY PROMUJĄCE ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY, INTEGRACJĘ I WSPÓŁPRACĘ MIĘDZYNARODOWĄ	165
ROZDZIAŁ IX STRATEGIA I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU	170
9.1. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	170
9.1.1. INSTRUMENTY PRAWNE	171
9.1.2. INSTRUMENTY FINANSOWE	172
9.1.3. INSTRUMENTY SPOŁECZNE	172
9.1.4. INSTRUMENTY STRUKTURALNE	174
9.2. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	175
9.2.1. ZASADY MONITORINGU	175
9.2.2. MONITOROWANIE ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW EKOLOGICZNYCH	177
PODSUMOWANIE	179
WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA	181
SPIS TABEL, RYCIN, WYKRESÓW, ZDJĘĆ	184

I. WSTĘP

1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest zaktualizowanie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szubin podjętego uchwałą nr XXV/222/05 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 26 kwietnia 2005 r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Szubin”.

Niniejsze opracowanie prezentuje szeroko rozumianą problematykę ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego gminy Szubin (gmina miejsko-wiejska), położonej w powiecie nakielskim, województwie kujawsko - pomorskim.

Obejmuje ono zagadnienia związane z:

- charakterystyką obszaru gminy;
- analizą sytuacji demograficznej i gospodarczej;
- analizą obecnego stanu środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem realizacji POŚ z 2004 r. oraz analizą infrastruktury;
- prognozowaniem zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym analizowanego obszaru;
- wytyczeniem celów w zakresie ochrony tego środowiska;
- określeniem działań zmierzających do poprawy stanu środowiska przyrodniczego gminy;
- wytyczeniem konkretnych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska i poprawą jego stanu, a także określenie harmonogramu ich realizacji;
- określeniem możliwych sposobów finansowania, założonych celów i zadań;
- określeniem sposobów monitoringu pozwalającego na ocenę realizacji założonego Programu Ochrony Środowiska.

1.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska w każdej dziedzinie życia człowieka wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju. Ważne jest również, aby prowadzić ciągłą aktualizację zamierzonych celów, dostosowywać je do aktualnej sytuacji i mierzyć ich stopień wykonania. Przeprowadzanie analiz czasowych

pozwala określić obszary, które faktycznie się rozwijają, oczywiście w kierunku ekologicznego rozwoju, a nad którymi trzeba nadal pracować.

Na stan środowiska przyrodniczego mają nie tylko wpływ zakłady przemysłowe, czy rozwój komunikacji i urbanizacji. Wpływ na ten także dynamiczny i wrażliwy system ma każda działalność i aktywność człowieka, dlatego ważne jest aby przeanalizować funkcjonowanie człowieka w środowisku na różnych płaszczyznach. Program ochrony środowiska jest właśnie takim dokumentem, który analizując stan aktualny środowiska życia człowieka, proponuje w konsekwencji zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, wskazuje kierunki i hierarchię działań zmierzających do ich wprowadzenia na terenie gminy.

Celem aktualizacji Programu Ochrony Środowiska jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy Szubin. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno – techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

Najpilniejszymi do rozwiązania kwestiami w zakresie racjonalnego gospodarowania w środowisku przyrodniczym są problemy gospodarki odpadami (szeroko omówione z opracowaniu Plan Gospodarki Odpadami), gospodarki wodno - ściekowej, stanu czystości wód powierzchniowych. Ponadto na skutek rozwoju gminy, w zakresie urbanizacji, komunikacji, gospodarki, pojawiają się lub raczej intensyfikują problemy, które dotychczas nie oddziaływały w sposób znaczący na środowisko i mieszkańców. Takimi problemami jest np. zanieczyszczenie hałasem lub uszczuplanie terenów otwartych kosztem powstawania nowych osiedli.

Powyższe przesłanki, dają podstawę do zdefiniowania ekologicznych celów strategicznych gminy Szubin. Natomiast realizacja poszczególnych celów strategicznych w powiązaniu z aktywnie wdrażanym programem edukacji ekologicznej społeczeństwa powinna zapewnić gminie zrównoważony rozwój.

1.3. METODA OPRAWYWANIA PLANU

Analiza istniejącego stanu środowiska przyrodniczego, ma na celu identyfikację problemów, które dotyczą całej gminy Szubin.

Niniejszy program stanowi szczegółową diagnozę stanu środowiska przyrodniczego określając szanse i zagrożenia, przedstawia konkretne działania zmierzające do poprawy jego stanu, ustala harmonogram ich realizacji oraz przedstawia prognozę dalszych zmian w środowisku przyrodniczym gminy Szubin w odniesieniu do regionu i kraju. Przy

opracowywaniu programu korzystano także z zapisów zawartych w niżej wymienionych dokumentach:

- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016;
- Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko - Pomorskiego 2010 z perspektywą na lata 2011 - 2014;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nakielskiego na lata 2004 - 2008 z perspektywą na lata 2009 - 2013;
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szubin (Poznań 2004 r.).

Niniejszy Program opiera się na dostępnej bazie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu i Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy. Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane z Urzędu Miejskiego w Szubinie, Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią oraz informacje z jednostek działających na omawianym terenie oraz na obszarze Województwa Kujawsko – Pomorskiego:

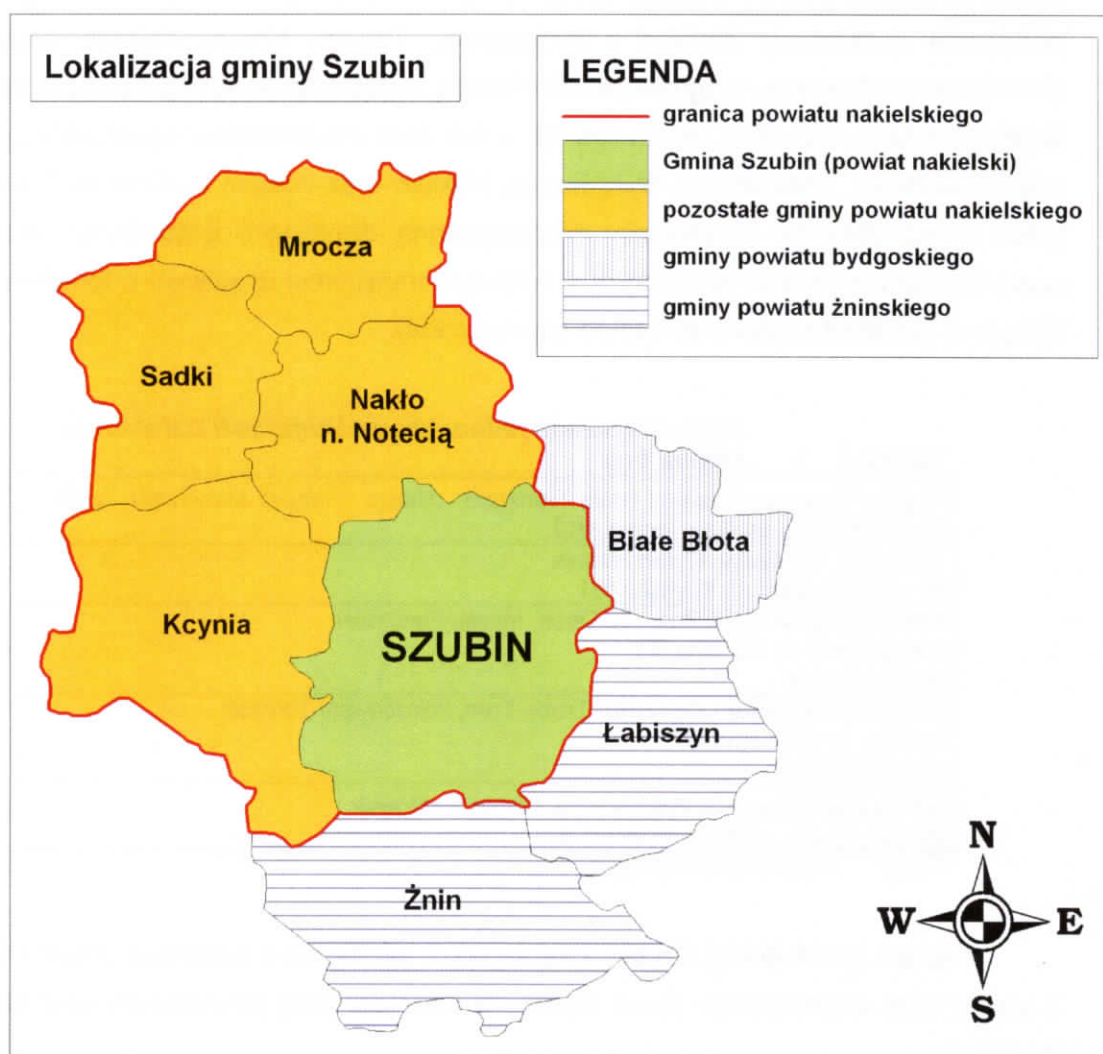
- Zarządu Dróg Powiatowych w Nakle nad Notecią, Zarządu Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Bydgoszczy,
- Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Nakle nad Notecią,
- Kujawsko – Pomorskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych, Biura Terenowego w Nakle nad Notecią,
- Pomorskiej Spółki Gazownictwa, Oddziału Zakładu Gazowniczego w Bydgoszczy,
- Komunalnego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie,
- Gminnej Spółki Wodnej.

Dokumentami nadrzędnymi wobec Zaktualizowanego Gminnego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szubin są dokumenty poddane aktualizacji: Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nakielskiego (projekt Programu jest w trakcie opracowywania), Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko – Pomorskiego oraz Polityka Ekologiczna Państwa. Wojewódzki Program Ochrony Środowiska dla Województwa Kujawsko – Pomorskiego zaktualizowano w roku 2008 (uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko - Pomorskiego Uchwałą Nr XXIV/468/08 z dnia 3 lipca 2008r.).

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY SZUBIN

2.1. DANE ADMINISTRACYJNE

Zgodnie z podziałem administracyjnym obszar gminy Szubin położony jest w zachodniej części województwa kujawsko – pomorskiego. Gmina leży w granicach powiatu nakielskiego. Od południa sąsiaduje z gminą Żnin, od wschodu z gminą Łabiszyn, od północy z gminami Nakło i Białe Błota, a od zachodu z gminą Kcynia. Stanowi ona część historycznego regionu Pałuk, który zajmuje północno – wschodnią część Wielkopolski oraz zachodnią część województwa kujawsko – pomorskiego.

Ryc. 1. Lokalizacja gminy Szubin

Źródło: Opracowanie własne

Analizowany teren zajmuje powierzchnię 332,2 km², z tego 7,7 km² przypada na miasto Szubin – będące ośrodkiem regionu, a jednocześnie centrum administracji i usług publicznych dla ludności wiejskiej.

Gmina Szubin podzielona jest na 33 następujące sołectwa: Brzózki, Chomętowo, Ciężkowo, Chraplewo, Dąbrówka Słupska, Gąbin, Godzimirz, Grieczna Panna, Kołaczkowo, Kornelin, Kowalewo, Królikowo, Łachowo, Małe Rudy, Mąkoszyn, Pińsko, Retkowo, Rynarzewo, Samokłęski Duże, Samokłęski Małe, Słonawy, Słupy, Smolniki, Stary Jaruzyn, Szkocja, Szubin Wieś, Tur, Wąsosz, Wolwark, Zalesie, Zamość, Żędowo, Żurczyn. Zamieszkuje ją 23 002 osób (07.2008 r.).

Przez teren omawianej jednostki administracyjnej przebiega trasa drogi krajowej numer 5 łącząca Gdańsk z Bydgoszczą, Poznaniem i Wrocławiem. Istotne dla regionu ma połączenie autobusowe Szubina z Bydgoszczą, Żninem, Kcynią, Nakłem, Poznaniem, Czarnkowem, Mogilnem, Wągrowcem i Chodzieżą. Połączenia te obsługiwane są przez PKS Bydgoszcz Sp. z o.o., PKS Inowrocław Sp. z o.o. oraz przewoźników wykonujący przewozy międzymiastowe. Połączenia z Bydgoszczą, Nakłem oraz Żninem realizowane są również przez przedsiębiorców posiadający zarejestrowaną działalność gospodarczą w zakresie wykonywania przewozów regularnych w krajowym transporcie drogowym w formie Linii Bus. Listę tych przedsiębiorców przedstawia tabela poniżej.

**Dane dotyczące jednostek realizujących połączenia
TABELA 1. liniami bus**

Krajowy Drogowy Przewóz Osób Transport – Usługi –Handel, Masłowski Jacek 89-200 Szubin, ul. Gen. Bema 8/12
Transport Osobowy, Cyran Henryk 89 – 200 Szubin, ul. Kcyńska 3/1
Komunikacja Miejska Przewóz Osób, Marek Piechocki Kołaczkowo, ul. Szkolna 8/1 89-200 Szubin
Usługi Przewozowe - Osobowe Trans-Tom, Jakubowski Tomasz Zalesie, ul. Spokojna 6/7 89-200 Szubin
NOVA BUS Przewozy Pasażerskie, Grzegorz Nowak 89-200 Szubin, ul. Modrzewiowa 8

Źródło: Urząd Miejski w Szubinie

Ogółem przez gminę Szubin przebiegają 2 odcinki dróg krajowych (dane GDDKiA), 2 odcinki dróg wojewódzkich (dane ZDW), 19 odcinków dróg powiatowych oraz sieć dróg gminnych.

Szubin to nie tylko węzeł drogowy ale i kolejowy. Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe:

- droga kolejowa II rzędu jednotorowa, niezelektryfikowana Bydgoszcz – Szubin – Kcynia,
- linia kolejowa o znaczeniu miejscowym, jednotorowa, niezelektryfikowana Szubin – Żnin.

Szubin jest siedzibą Urzędu Miejskiego. Odległość drogowa miejscowości Szubin od Bydgoszczy, będącej siedzibą władz rządowych szczebla wojewódzkiego wynosi 25 km. Odległość od sąsiednich jednostek samorządowych wynosi:

- od Nakła nad Notecią będącego siedzibą władz samorządowych szczebla powiatowego wynosi 20 km;
- od Kcynii – ok. 18 km;
- od Łabiszyna - 15 km;
- od Żnina - ok. 23 km;
- od miejscowości Białe Błota - ok. 15 km.

Gmina ma kształt dość zwarty. Miasto Szubin jest siedzibą władz gminnych. Obsługuje rejon sąsiadujących z nią bezpośrednio sołectw w zakresie potrzeb administracyjnych, usługowo - handlowych, oświatowych oraz obsługi rolnictwa. Szubin pełni funkcje lokalnego centrum handlowo - usługowego oraz kulturalnego i oświatowego. Na terenie gminy znajdują się następujące jednostki kulturalno - oświatowe:

- Szubiński Dom Kultury w Szubinie,
- Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie,
- Muzeum Ziemi Szubińskiej w Szubinie,
- Miejski Zespół Oświaty, Sportu i Rekreacji w Szubinie,
- Zespół Szkół w Szubinie, Rynarzewie, Kowalewie,
- Gimnazjum Nr 1 w Szubinie,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Szubinie im. Króla Władysława Jagiełły, w Królikowie, Turze, Chomętowie, Kołaczkanie,
- Przedszkole Samorządowe Nr 2 i Nr 3 w Szubinie.

Potrzeby wyższego rzędu mieszkańcy gminy zaspokajają głównie w ośrodku rangi ponadregionalnej – Bydgoszczy. Szubin zlokalizowany jest w samym centrum gminy, co daje dobre powiązania komunikacyjne z pozostałymi miejscowościami.

Na terenie gminy funkcjonuje ponadto Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie, Jednostka Państwowej Straży Pożarnej, Jednostka Ratowniczo - Gaśnicza Ochotniczej Straży Pożarnej, Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji,

Spółka Wodna. Obsługa gminy w zakresie bezpieczeństwa publicznego realizowana jest przez Komisariat Policji.

Usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy świadczą:

- Centrum Medyczne w Szubinie im. Janusza Korczaka Sp. z o. o. (szpital rejonowy oraz Centrum Pomocy Doraźnej),
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lekarz Domowy” M. Lorek, A. Kubiak, Szubin,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK” (świadczy usługi w mieście Szubin oraz w przychodniach w Rynarzewie, Turze, Chomętowie oraz Królikowie),
- na terenie gminy funkcjonują również poradnie specjalistyczne (chirurgiczna, dermatologiczna itp.).

W mieście Szubin działa jedna przychodnia weterynaryjna oraz 4 apteki („Pod Orłem”, „Eskulap”, Apteka „Rynkowa”, „Veris”).

Położenie w pobliżu większych miast nie sprzyjało rozwojowi wielkiego przemysłu na terenie gminy Szubin. Ma więc ona charakter typowo rolniczy, a ziemie uprawne zajmują 57% jej powierzchni. Dodatkowo gmina pełni także funkcje turystyczne wynikające z położenia w przepięknym krajobrazie oraz historyczno - etnograficznym regionie kraju, zwanym Pałukami.

2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Szubin położona jest w granicach dwóch mezoregionów. Część północna i wschodnia gminy leży w granicach mezoregionu Kotliny Toruńsko – Bydgoskiej makroregionu Pradoliny Toruńsko – Eberswaldzkiej, pozostała część gminy leży na terenie Pojezierza Gnieźnieńskiego, wchodzącego w skład makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego. Położenie gminy na styku mezoregionów powoduje zróżnicowanie wszystkich komponentów środowiska geograficznego.

2.3. SPOŁECZEŃSTWO

2.3.1. LICZBA LUDNOŚCI I JEJ ROZMIESZCZENIE

Największą miejscowością gminy Szubin jest Szubin będący siedzibą władz gminnych. Liczba ludności zamieszkująca gminę wynosi 23 002 osoby (dane z 2008 r.).

Miejscowość Szubin liczy 9 231 mieszkańców, natomiast pozostały obszar gminy zamieszkuje 13 771 osób. Tabela nr 2 przedstawia rozmieszczenie ludności w miejscowości Szubin w podziale na osiedla i ulice. Najwięcej ludzi zamieszkuje Osiedla Bydgoskie - 3 598 osób co stanowi 39 % ogółu ludności zamieszkującej miasto oraz Osiedle Spółdzielcze zamieszkiwane przez 33 % ogółu ludności w mieście (3 016 osób).

TABELA 2. Liczba ludności miasta Szubin w podziale na osiedla i ulice

L.p.	Nazwa osiedla i ulic	Liczba ludności	L.p.	Nazwa osiedla i ulic	Liczba ludności
1	Osiedle Bydgoskie:	3598	2	Osiedle Spółdzielcze:	3016
	Adama Asnyka	24		Gen. Józefa Bema	653
	Browarna	150		Gen. Jarosława Dąbrowskiego	1 398
	Władysława Broniewskiego	272		Nowa	646
	Marii Dąbrowskiej	19		Pałucka	192
	Dworcowa	94		Władysława Reymonta	37
	Glinica	117		Władysława Wiewiórowskiego	90
	Jana Kasprowicza	64	3	Osiedle Kcyńskie:	1879
	Jana Kochanowskiego	278		Boczna	19
	Marii Konopnickiej	236		Kcyńska	451
	Tadeusza Kościuszki	124		Kcyńska Nowe Osiedle	84
	Jana Kilińskiego	57		Ignacego Krasickiego	48
	Krótką	12		Jana Pawła II (dawna LWP)	109
	Łabiszyńska	10		Młyńska	131
	Jana Matejki	102		Mostowa	89
	Adama Mickiewicza	262		Elizy Orzeszkowej	72
	Nakielska	347		Osiedle Cieleckiego	119
	Ignacego Paderewskiego	123		3 Maja	227
	Plac Kościelny	42		Plac Wolności	83
	Podgórna	-		Poprzeczna	-
	Powstańców Wielkopolskich	303		Rynek	28
	Bolesława Prusa	35		Sportowa	43
	Mikołaja Reja	31		Winnica	376
	Sędziwoja Pałuki	58		Harcerska	-
	Juliusza Słowackiego	111	4	Osiedle Leśne:	738
	Henryka Sienkiewicza	128		Brzozowa	122
	21 Stycznia	9		Bukowa	4
	Lucjana Szenwalda	25		Jagodowa	14
	Szkolna	9		Klonowa	148
	Cypriana Kamila Norwida (dawna Gen. Karola Świerczewskiego)	36		Leśna	67
	Wiejska	97		Lipowa	16
	Stanisława Wyspiańskiego	13		Malinowa	6
	Wyzwolenia	189		Modrzewiowa	32
	Zamek	14		Ogrodowa	199
				Poziomkowa	14
				Sosnowa	61

	Św. Marcina	163		Świerkowa	31
	Stefana Żeromskiego	36		Tysiąclecia	24
	ks. Władysława Mączkowskiego	8		Razem	9 231

Źródło: www.bip.szubin.pl

Obszar wiejski gminy Szubin zamieszkuje 13 771 osób co stanowi około 60% ogółu ludności zamieszkującej całą gminę. Największe wsie zamieszkiwane przez więcej niż 1 000 osób to:

- wieś Zamość w sołectwie Zamość zamieszkiwana przez 1 307 osób (około 9% ogólnej liczby mieszkańców obszaru wiejskiego gminy Szubin),
- wieś Rynarzewo w sołectwie Rynarzewo – 1 301 mieszkańców,
- wieś Kołaczkowo w sołectwie Kołaczkowo- 1 023 mieszkańców.

Najmniejszą liczbę mieszkańców posiadają miejscowości:

- przysiółek Trzciniec w sołectwie Zamość – 9 mieszkańców (około 0,06% ogólnej liczby mieszkańców obszaru wiejskiego gminy Szubin),
- wieś Kowalewo Nowy Świat w sołectwie Kowalewo – 11 mieszkańców,
- przysiółek Podlaski w sołectwie Zamość,
- wieś Koraczewko w sołectwie Retkowo,
- wieś Głębocek w sołectwie Żurczyn – 13 mieszkańców.

Poniższa tabela przedstawia rozmieszczenie ludności obszaru wiejskiego gminy Szubin w podziale na sołectw i wsie.

TABELA 3. Liczba ludności w gminie Szubin

L.p.	Sołectwa i wsie	Liczba ludności	L.p.	Sołectwa i wsie	Liczba ludności
1.	Sołectwo Brzózki		19.	Sołectwo Samokłęski Duże	
	- wieś Brzózki	125		- wieś Samokłęski Duże	474
2.	Sołectwo Chomętowo			- wieś Niedźwiady	75
	- wieś Chomętowo	261	20.	Sołectwo Samokłęski Małe	
3.	Sołectwo Ciężkowo			- wieś Samokłęski Małe	144
	- wieś Ciężkowo	195	21.	Sołectwo Słonawy	
	- wieś Smarzykowo	41		- wieś Słonawy	231
	- osada Wrzosa	74	22.	Sołectwo Słupy	
4.	Sołectwo Chraplewo			- wieś Słupy	435
	- wieś Chraplewo	201	23.	Sołectwo Smolniki	
5.	Sołectwo Dąbrówka Słupska			- wieś Smolniki	275
	- wieś Dąbrówka Słupska	254		- osada Zazdrość	39
6.	Sołectwo Godzimirz		24.	Sołectwo Stary Jaruzyn	
	- wieś Godzimirz	125		- wieś Stary Jaruzyn	238
7.	Sołectwo Gąbin			- wieś Chobielin	92
	- wieś Gąbin	245		- wieś Wymysłowo	80
8.	Sołectwo Grieczna Panna		25.	Sołectwo Szkocja	

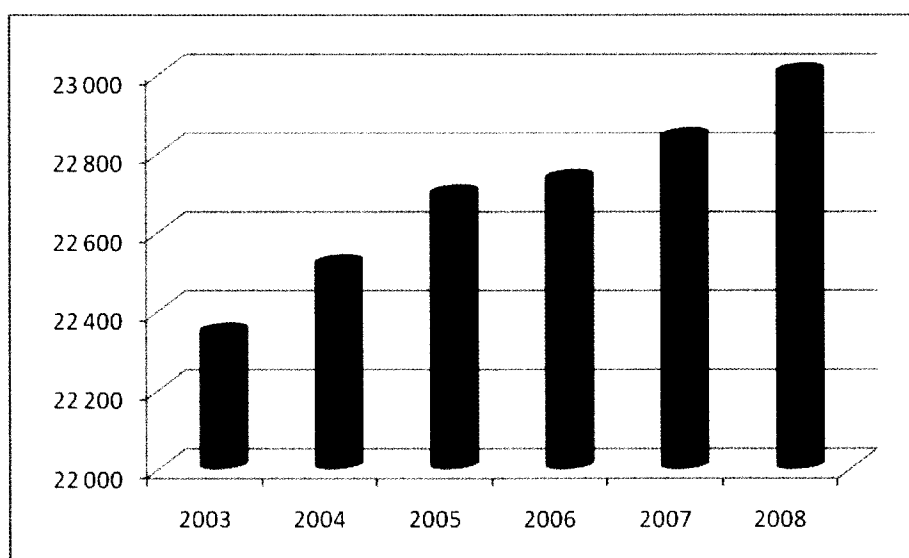
	- wieś Grzeczna Panna	70		- wieś Szkocja	267
9.	Sołectwo Kołaczkowo			- wieś Skórzewo	64
	- wieś Kołaczkowo	1023	26.	Sołectwo Szubin Wieś	
	- wieś Stanisławka	91		- wieś Szubin Wieś	347
10.	Sołectwo Kornelin		27.	Sołectwo Tur	
	- wieś Kornelin	139		- wieś Tur	952
	- wieś Drogosław	48	28.	Sołectwo Wąsosz	
11.	Sołectwo Kowalewo			- wieś Wąsosz	309
	- wieś Kowalewo	630	29.	Sołectwo Wolwark	
	- wieś Kowalewo Nowy Świat	11		- wieś Wolwark	345
12.	Sołectwo Królikowo		30.	Sołectwo Zalesie	
	- wieś Królikowo	569		- wieś Zalesie	735
13.	Sołectwo Łachowo			- kolonia Ameryczka	115
	- wieś Łachowo	380		- osada Rzemieniewice	41
14.	Sołectwo Małe Rudy			- wieś Szaradowo	96
	- wieś Małe Rudy	184	31.	Sołectwo Zamość	
15.	Sołectwo Mąkoszyn			- wieś Zamość	1307
	- wieś Mąkoszyn	69		- przysiółek Bielawy	21
	- wieś Jeziorowo	20		- przysiółek Nadkanale	42
	- wieś Zielonowo	39		- przysiółek Podlaski	13
16.	Sołectwo Pińsko			- przysiółek Trzciniac	9
	- wieś Pińsko	295	32.	Sołectwo Żędowo	
17.	Sołectwo Retkowo			- wieś Żędowo	161
	- wieś Retkowo	215	33.	Sołectwo Żurczyn	
	- wieś Koraczewko	13		- wieś Żurczyn	131
18.	Sołectwo Rynarzewo			- wieś Głębozec	13
	- wieś Rynarzewo	1301		- wieś Olek	51
	- przysiółek Wojstawiec	51		Razem	13 771

Źródło: www.bip.szubin.pl, stan na dzień 22.07.2008

Od roku 2003 roku liczba ludności gminy zwiększyła się o 659 osoby. Obserwuje się stały wzrost liczby ludności gminy średnio o 132 osoby w roku. Właściwość tą wykazują również tereny wiejskie gminy Szubin gdzie liczba ludności wzrasta średnio o 147 osób w roku. W roku 2003 na wsi mieszkało 13 038 osób, natomiast w roku 2008 o 733 osoby więcej (13 771). W mieście Szubin tendencję wzrostową liczby ludności można było zaobserwować do roku 2005. W kolejnych latach ludność odpływała z miasta najprawdopodobniej na wieś. Zmiany liczby ludności gminy w latach 2003 - 2008 obrazuje tabela nr 4.

TABELA 4. Analiza zmian liczby ludności w gminie Szubin

rok	liczba ludności					
	miasto		wieś		razem	
	stan	bilans	stan	bilans	stan	bilans
2003	9305	-	13038	-	22 343	-
2004	9331	26	13185	147	22 516	173
2005	9349	18	13345	160	22 694	178
2006	9290	-59	13443	98	22 733	39
2007	9232	-58	13606	163	22 838	105
2008	9231	-1	13771	165	23 002	164

Źródło: www.bip.szubin.pl**Wykres 1. Analiza czasowa liczby ludności w gminie Szubin**Źródło: www.bip.szubin.pl

Liczba mieszkańców gminy wykazuje niższy od krajowego (122 osoby/km² w 2007 roku) wskaźnik gęstości zaludnienia (69 osoby/km² w 2007 roku).

Struktura ekonomiczna ludności, według danych z 2007 roku pochodzących z GUS-u, przedstawia się następująco: grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym stanowi 23 % ogółu ludności gminy, ludność w wieku produkcyjnym 64,7%, ludność w wieku poprodukcyjnym 12,3%.

2.3.2. PRZYROST NATURALNY

Analizując przyrost naturalny ludności miasta Szubin na przestrzeni lat 2004 - 2008 jego średnia wartość wynosi 32,4 osoby i w każdym z analizowanych lat była dodatnia. Nie przekłada się to jednak na wzrost liczby ludności zamieszkującej miasto Szubin ze względu na migracje.

TABELA 5. Ruch naturalny ludności w mieście Szubin

lata	urodzenia	zgony			przyrost naturalny
		mężczyźni	kobiety	razem	
2004	86	47	31	78	8
2005	107	46	36	82	25
2006	118	44	44	88	30
2007	102	39	43	82	20
2008	297	-	-	218	79

Źródło: Urząd Miejski w Szubinie, 2009

2.3.3. BEZROBOCIE

Według danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Szubinie w grudniu 2007 roku na terenie gminy Szubin zarejestrowanych jako osoby bezrobotne było 1 520 osób, a w 2008 roku -1 249. Oceniając stan na koniec roku 2008 liczba bezrobotnych mieszkańców stanowi 5,4% ogólnej liczby ludności gminy. Wśród bezrobotnych największy odsetek stanowią kobiety, 58,1% ogółu bezrobotnych. Osoby bezrobotne stanowią 24 % osób bezrobotnych powiatu, czyli około jedną czwartą. Osób bez pracy w powiecie nakielskim w 2007 roku było 6 311 (GUS).

Liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się znacząco w ciągu ostatniego roku (o 271 osób). Od 2005 roku liczba bezrobotnych osób stale maleje. Nie oznacza to jednak wzrostu zatrudnienia. Oceniając to zjawisko należy również brać pod uwagę emigrację ludności z terenów gminy, województwa, oraz z kraju. Niepokojące jest zjawisko dużego bezrobocia wśród kobiet, znacznie przewyższającego wskaźnik bezrobocia wśród mężczyzn.

TABELA 6. Liczba osób bezrobotnych w gminie Szubin

2005 *	2006 *	2007	2008	
			mężczyźni	kobiety
2 365	1 907	1 520	523	726
			1 249	

Źródło: Urząd Miejski w Szubinie, 2009

* GUS

Ludność gminy Szubin może szukać możliwości znalezienia pracy w niedaleko oddalonych mieście powiatowym Nakło n. Notecią. Ponadto większe perspektywy znajdują się w mieście wojewódzkim Bydgoszcz.

2.4. UŻYTKOWANIE TERENU

Podstawową formą użytkowania terenu gminy Szubin jest użytkowanie rolnicze. Użytki rolne zajmują ponad 56 % powierzchni gminy (18 874 ha). Znaczący udział w powierzchni gminy mają także użytki leśne, które zajmują niecałe 36 % gminy (11 794 ha). Niekorzystną sytuacją jest niski odsetek wód powierzchniowych, stanowią one zaledwie 1,12 % gminy.

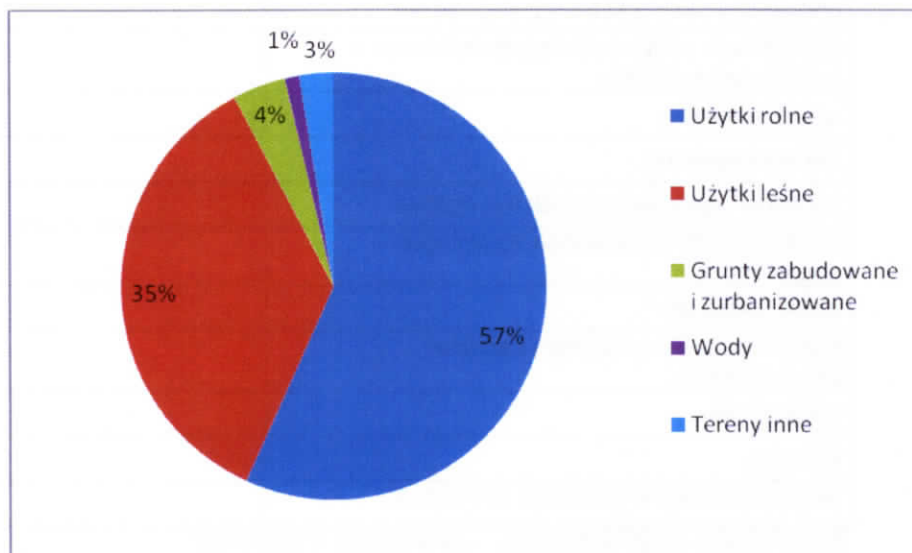
Szczegółową strukturę użytkowania gruntów na terenie gminy Szubin, przedstawiono w tabeli nr 7, natomiast jej uproszczony schemat na wykresie nr 2.

TABELA 7. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Szubin

Rodzaje gruntów	Powierzch. geodezyjna ogółem	Udział w ogólnej powierzchni	Powierzch. geodezyjna obszaru miasta	Udział w ogólnej powierzchni	Powierzch. geodezyjna obszaru wiejskiego	Udział w ogólnej powierzchni
	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]
Powierzchnia ogólna	33227	100,00	765	100,00	32462	100,00
Użytki rolne	18874	56,80	449	58,69	18425	56,76
grunty orne	13650	72,32	354	78,84	13296	72,16
sady	119	0,63	4	0,89	115	0,62
łąki trwałe	3567	18,90	53	11,80	3514	19,07
pastwiska trwałe	938	4,97	25	5,57	913	4,96
grunty rolne zabudowane	308	1,63	7	1,56	301	1,63
grunty pod stawami	102	0,54	2	0,45	100	0,54
grunty pod rowami	190	1,01	4	0,89	186	1,01
Użytki leśne	11794	35,50	34	4,44	11760	36,23
lasy	11624	98,56	33	97,06	11591	98,56
grunty zadrzewione i zakrzewione	170	1,44	1	2,94	169	1,44
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1339	4,03	259	33,86	1080	3,33
tereny mieszkalne	242	18,07	77	29,73	165	15,28
tereny przemysłowe	52	3,88	26	10,04	26	2,41
inne tereny zabudowane	74	5,53	44	16,99	30	2,78
zurbanizowane tereny niezabudowane	27	2,02	13	5,02	14	1,30
tereny rekreacyjne wypoczynkowe	61	4,56	26	10,04	35	3,24
tereny komuni - kacyjne						
drogi	801	59,82	57	22,01	744	68,89
kolej	60	4,48	16	6,18	44	4,07
inne	22	1,64	0	0,00	22	2,04
Wody	371	1,12	10	1,31	361	1,11
powierzchniowe płynące	332	89,49	10	100,00	322	89,20
powierzchniowe stojące	39	10,51	0	0,00	39	10,80

Tereny inne	849	2,56	13	1,70	836	2,58
użytki ekologiczne	35	4,12	0	0,00	35	4,19
nieużytki	799	94,11	13	100,00	786	94,02
tereny różne	15	1,77	0	0,00	15	1,79

Źródło: www.bip.szubin.p

Wykres 2. Struktura użytkowania gruntów w gminie Szubin

Źródło: Urząd Miejski w Szubinie

2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON (stan na rok 2007), na terenie gminy Szubin działa 1 633 podmiotów gospodarczych.

TABELA 8. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze regon wg sektorów własnościowych

Ogółem	1 633
Sektor publiczny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	50
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	41
spółki handlowe	2
Sektor prywatny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 583
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 286
spółki handlowe	74
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	11
spółdzielnie	10
fundacje	5
stowarzyszenia i organizacje społeczne	39

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Regionalnych

Z analizy danych tabelarycznych (tabela nr 8) wynika, że większość podmiotów gospodarczych, 96,9 % należy do sektora prywatnego, natomiast 3,1 % do sektora publicznego. Porównując powyższe dane z danymi zawartymi w prowadzonej przez Urząd Miejski w Szubinie ewidencji podmiotów gospodarczych, w ciągu ostatnich dwóch lat (do 31.01.2009 roku), 194 podmioty gospodarcze zostały zlikwidowane. Zjawisko to nierozdzielnie łączy się z problemem bezrobocia, ponieważ biorąc pod uwagę, że większość podmiotów gospodarczych należy do sektora prywatnego, likwidując dany podmiot, wpływa się na ogólną liczbę osób bezrobotnych. Tabela nr 9 przedstawia ewidencję podmiotów gospodarczych w poszczególnych działach gospodarczych gminy.

**Ewidencja podmiotów gospodarczych na terenie gminy
TABELA 9. Szubin (stan na dzień 31.01.2009)**

Lp.	Podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie gminy Szubin	liczba jednostek gospodarczych
1	Blacharstwo, lakiernictwo, ślusarstwo	40
2	Mechanika i elektromechanika pojazdowa	19
3	Usługi budowlane	210
4	Instalatorstwo wodno – kanalizacyjne	5
5	Usługi fryzjerskie	22
6	Gabinety lekarskie	28
7	Usługi gastronomiczne	15
8	Handel stacjonarny	144
9	Handel obwoźny	346
10	Instalatorstwo elektryczne i sanitarne	25
11	Usługi krawieckie	10
12	Usługi transportowe	89
13	Przetwórstwo mięsne i rolno spożywcze	5
14	Usługi stolarskie	18
15	Biuro rachunkowe	15
16	Produkcyjno – usługowe	37
17	Usługi inne (leśne, pośrednictwo ubezpieczeniowe, korepetycje, informatyczne, pielęgniarstwo, foto, geodezyjne, malarskie itp.)	411
Razem		1 439

Źródło: Urząd Miejski w Szubinie, 2009

Najwięcej podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Szubin działa w sektorze: usług innych (leśne, pośrednictwo ubezpieczeniowe, korepetycje, informatyczne, pielęgniarstwo, foto, geodezyjne, malarskie itp.) – 29%, handlu obwoźnego - 24%, usług budowlanych - 15% oraz handlu stacjonarnego - 10% ogółu podmiotów gospodarczych.

W tabeli nr 10 przedstawiono podmioty gospodarcze prowadzące działalność gospodarczą wg wybranych sekcji PKD (Polskiej Klasyfikacji Działalności) na terenie gminy Szubin.

**Podmioty gospodarki narodowej
zarejestrowane w rejestrze REGON wg**

TABELA 10. sekcji PKD (stan na rok 2007)

Ogółem	Ilość
W sekcji A - Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	70
W sekcji C - Górnictwo	2
W sekcji D - Przetwórstwo przemysłowe	175
W sekcji E - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	2
W sekcji F - Budownictwo	198
W sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodów, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	539
W sekcji H - Hotele i restauracje	37
W sekcji I - Transport, gospodarka magazynowa i łączność	114
W sekcji J - Pośrednictwo finansowe	55
W sekcji K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	204
W sekcji L - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	16
W sekcji M - Edukacja	43
W sekcji N - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	59
W sekcji O - Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	119
RAZEM	1 633

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Regionalnych

Na terenie gminy Szubin jednymi z największych podmiotów gospodarczych, są:

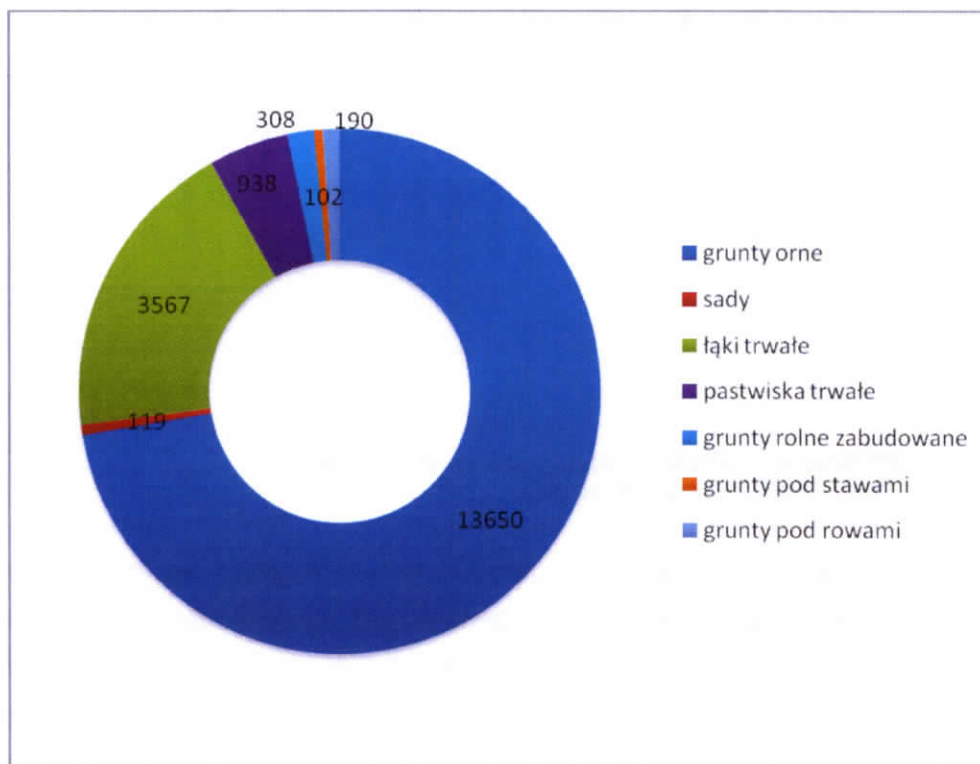
- „PUMAK” - stacja kontroli pojazdów, usługi komunalne, roboty drogowe, Szubin,
- Lechpol sp. z o. o. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe, Szubin,
- ABS sp. j. Bińczyk E.C., Świtalscy R.A., Szubin,
- Basis Materiały Budowlane, Szubin,
- Ibis sp. z o.o.,
- Astor, Kowalewo.

Pozostałe podmioty to głównie małe zakłady usługowe.

2.6. ROLNICTWO

Rolnictwo stanowi jeden z podstawowych działów gospodarki gminy Szubin.

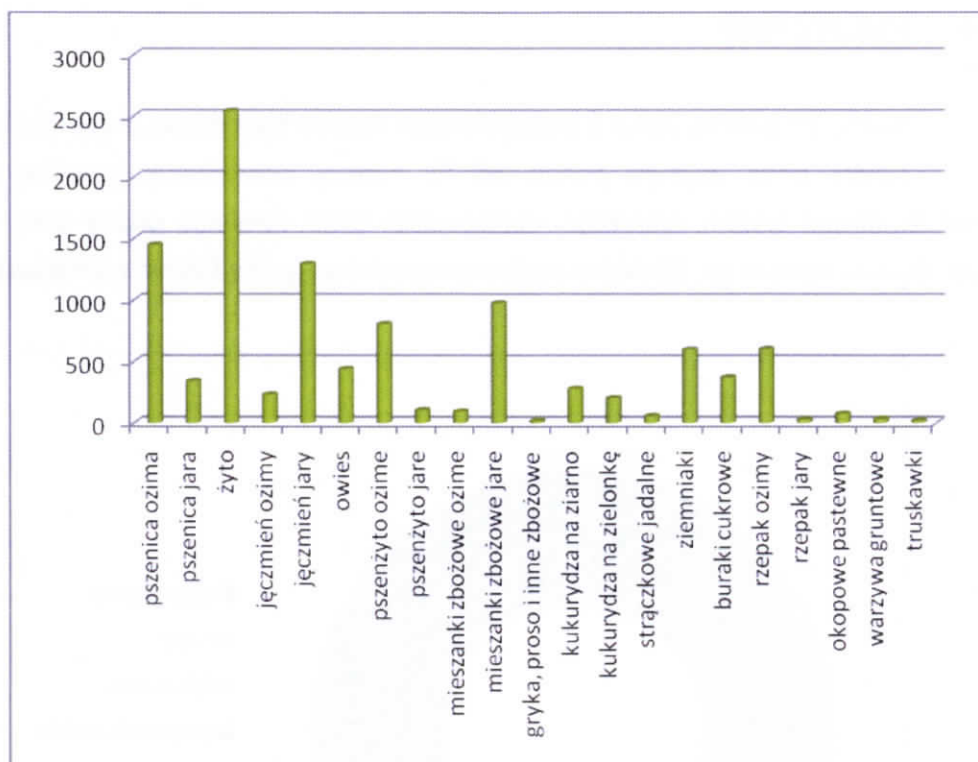
Użytki rolne zajmują ponad 55 % ogólnej powierzchni gruntów gminy. Nad poszczególnymi typami rolniczego użytkowania ziemi dominują grunty orne nad łąkami, pastwiskami, sadami itp. Strukturę użytkowania rolnego gminy Szubin przedstawia wykres.

Wykres 3. Struktura użytkowania użytków rolnych (w ha) na terenie gminy Szubin

Źródło: Urząd Miejski w Szubinie

Według przeprowadzonego w 2002 roku Powszechnego Spisu Rolnego struktura gospodarki rolnej przedstawia się następująco (wykres nr 4):

Wykres 4. Struktura zasiewów w gminie Szubin

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002r.

Łączna liczba gospodarstw rolnych na terenie gminy wg informacji pochodzących z Urzędu Miejskiego wynosi 1 487. Najwięcej jest gospodarstw małych o powierzchni 1 - 2 ha – 434 gospodarstwa, co stanowi ok. 29,1 % wszystkich gospodarstw gminy oraz gospodarstwa o powierzchni 2 - 5 ha - 344 gospodarstw co stanowi 23,1 % ogółu. Najmniej jest gospodarstw średnich: 7 - 15 ha (273 gospodarstwa). Poniższa tabela przedstawia charakterystykę gospodarstw rolnych. Duże rozdrobnienie gospodarstw jest niekorzystne dla rolnictwa, ponieważ nie sprzyja rozwojowi tej gałęzi gospodarki (np. trudności z mechanizacją, finansami).

**Charakterystyka gospodarstw rolnych według
TABELA 11. siedziby gospodarstwa**

Grupy obszarowe użytków rolnych	Powierzchnia [ha]	Liczba gospodarstw [szt.]
ogółem	16 937,8551	1 487
1 – 2 ha	605,8814	434
2 – 5 ha	1 091,8728	344
5 – 7 ha	623,7870	107
7 – 10 ha	1 118,7479	131
10 – 15 ha	1 705,5405	142
powyżej 15 ha	11 229,2765	302

Źródło: Urząd Miejski w Szubinie – Sprawozdanie okresowe podatku rolnego (2009)

W roku 2008 wystąpiła w gminie Szubin klęska żywiołowa, którą była susza. Wg danych Urzędu Miejskiego w Szubinie straty wyniosły około 54% ogólnej powierzchni zasiewów. Tabela poniżej przedstawia straty wśród przykładowych upraw.

TABELA 12. Szkody w powierzchni wybranych upraw spowodowane suszą w 2008 r.

L.p.	uprawa	powierzchnia [ha]	% strat
1.	żyto	1 883,70	52
2.	jęczmień jary	1 349,70	58
3.	jęczmień ozimy	101,51	44
4.	pszenica jara	208,36	59
5.	pszenica ozima	1 257,70	46
6.	ziemniaki	270,19	43
7.	sady średnio	7,22	56
8.	łąki i pastwiska	2 756,41	62,7

Źródło: Urząd Miejski w Szubinie

2.6.1. ROLNICTWO EKOLOGICZNE

W obecnych czasach coraz większą rolę przywiązuje się do rolnictwa ekologicznego. Jest to rodzaj rolnictwa wykorzystujący naturalne mechanizmy przyrodnicze w pielęgnacji roślin i podnoszeniu ich wydajności z równoczesnym podnoszeniem żyzności gleb i walorów zdrowotnych produktów rolnych.

W gminie Szubin działa 15 gospodarstw ekologicznych.

2.7. ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Miasto i gmina Szubin stanowi część Pałuk dawnego regionu północno - wschodniej Wielkopolski. Ta malownicza kraina niesie ze sobą nie tylko liczne walory krajobrazowe, ale również wiele zabytków architektury i kultury poprzednich epok.

Walorami przyrodniczymi przyciągającymi turystów do gminy są: dominująca w topografii pradolina rzeki Noteci i jej dopływu rzeki Gąsawki oraz występujące tu jeziora rynnowe o wydłużonych, wąskich kształtach i stromych brzegach. Ponadto gmina Szubin wyróżnia się bogactwem fauny i flory. Walory krajobrazowe gminy pozwoliły na wyróżnienie w jej granicach licznych form ochrony przyrody m.in. Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich, które zachęcają przyrodników do zwiedzania ciekawych okolic miasta.

Na terenie gminy znajduje się 405 obiektów będących pod ochroną Konserwatora Zabytków, w tym 287 zespołów parkowo – folwarczno - pałacowych. Najcenniejsze wśród nich to:

- Ruiny zamku starostów w Szubinie z drugiej połowy XIV wieku,
- Zespół dworski w Chobielinie wraz z młynem i jazem 1860 r.,
- Zespół pałacowo-parkowy w Chraplewie z pierwszej połowy XIX wieku,
- Zespół pałacowo-parkowy w Pińsku z 1870 r.,
- Zespół pałacowo-parkowy w Samokłeskach Dużych z drugiej połowy XIX wieku,
- Zespół pałacowo-parkowy w Słupach z przełomu XVIII/XIX wieku,
- Zespół pałacowo-parkowy w Zalesiu z 1875 r.,
- Kościół pod wezwaniem św. Marcina w Szubinie z XV wieku,
- Kościół pod wezwaniem św. Małgorzaty w Szubinie z 1784 r.

Kolejną atrakcją gminy Szubin jest Muzeum Ziemi Szubińskiej mieszczące się przy ulicy Szkolnej 2 w Szubinie. W zbiorach muzeum, wśród około 7 tysięcy pamiątek historycznych, znajdują się liczne cenne eksponaty: archiwalia sprzed 200 lat, dokumenty i wspomnienia z Powstania Wielkopolskiego, II wojny światowej, największy w kraju zbiór kronik harcerek, fotografie z dziejów Szubina i historii harcerstwa.

Po zwiedzeniu wyżej wymienionych miejsc można skorzystać z noclegu oraz usług gastronomicznych proponowanych przez następujące obiekty:

- Restauracja Hotel "SAGA", Zamość,
- Motel "TRAMP", Szubin,
- Gospodarstwo Agroturystyczne, Królikowo,
- "Midi" Hotel, Szubin,
- Gospodarstwo Agroturystyczne " STAJNIA PARTA", Małe Rudy.

Ponadto w obszarze gminy zlokalizowany jest Ośrodek Wypoczynkowy w Wąsoszu nad jeziorem Wąsosz, w odległości 10 km od Szubina. Jest on usytuowany w lesie, w południowo - zachodniej części pięciu jezior polodowcowych z których słynie region Pałuk. Główną atrakcją ośrodka stanowi ładna, szeroka plaża z łagodnym wejściem do wody, pomost, który wyznacza strzeżone kąpielisko oraz czysta woda.

Dla szukających aktywnych form wypoczynku gmina oferuje również inne obiekty rekreacyjno - sportowe:

- Stadion przy ulicy Jana Pawła II z dwoma boiskami piłkarskimi i bieżnią czterotorową, sprinterską - sześciotorową, skoczną w dal i rzutnią do pchnięcia kulą,
- Obiekt sportowo - rekreacyjny przy ulicy Mostowej składający się z boiska do gry w piłkę koszykową, siatkową, ręczną, boiska piłkarskiego oraz dwóch kortów ziemnych; ponadto w ramach tego obiektu w 2008 roku wybudowano Kompleks Sportowy w ramach Programu „Moje Boisko Orlik – 2012” składający się z:
 - boiska do gry w piłkę nożną ze sztucznej trawy, boiska wielofunkcyjnego do gry w koszykówkę, siatkówkę i tenisa ziemnego,
 - odpowiedniej infrastruktury.
- Hala widowiskowo - sportowa składająca się z sali gimnastycznej z boiskiem sportowym oraz trybunami dla publiczności, zabudowy socjalnej i rekreacyjnej.

III. INFRASTRUKTURA GMINY SZUBIN

3.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

3.1.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

3.1.1.1. UJĘCIA WÓD ZAOPATRUJĄCE SIEĆ WODOCIĄGOWĄ.

Mieszkańcy gminy i miasta Szubin zaopatrywani są w wodę do celów bytowych z komunalnych ujęć wody eksploatowanych głównie przez:

1. Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szubinie z siedzibą w Szubinie przy ul. Powstańców Wlkp. 76,
2. Wspólnotę Mieszkaniową Tur, Osada Leśna.

Na terenie gminy Szubin eksploatowanych jest 13 komunalnych ujęć wody wraz ze stacjami uzdatniania. Studnie wiercone w obrębie ujęć ujmują wodę z utworów czwartorzędowych i trzeciorzędowych.

Podstawowe dane dotyczące komunalnych ujęć wód podziemnych służących do zaspokajania potrzeb bytowych mieszkańców przedstawiono w tabeli nr 13.

TABELA 13. Komunalne ujęcia wody na terenie gminy Szubin

	Nazwa ujęcia lokalizacja	Właściciel/ użytkownik	Studnia/ głębokość, wydajność	Wielkość poboru wody	Strefy ochrony	Pozwolenie wodnoprawne
1.	Ujęcie w m. Szubin Wieś	Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie Sp. z o.o.	Nr 2 40 m Q=25 m ³ /h Nr 3 40 m Q=36 m ³ /h	Zatwierdzone wielkości poboru Q _{maxh} =35 m ³ /h Q _{maxd} =361 m ³ /d Q _{śrd} = 420 m ³ /d Q _{śr rok} = 131 000m ³ /rok	-	Nr WRR-6223- 23/05 z dnia 29.12.2005 r. ważne do 31.12.2020 r.
2.	Ujęcie w Kołaczkowie	Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie Sp. z o.o.	Nr 1 45 m Q= 53 m ³ /h Nr 2 44 m Q=34 m ³ /h	Zatwierdzone wielkości poboru Q _{maxh} =44 m ³ /h Q _{maxd} =747,7 m ³ /d Q _{śrd} = 597,5 m ³ /d Q _{śr rok} =221800 m ³ /rok	-	Nr WWR.6223- 3/04 z dnia11.06.2004 r., ważne do 1.07.2014 r.
3.	Ujęcie w Samokłeskach Dużych	Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie Sp. z o.o.	Nr 1a 81,0 m	Zatwierdzone wielkości poboru: Q _{maxh} =75,0 m ³ /h Q _{maxd} =934,0 m ³ /d Q _{śrd} = 787,0 m ³ /d Q _{ś roczne} = 287 255,0 m ³ /rok	Strefa ochrony bezpośredniej	Nr WWR-6223- 15/00/01 z dnia 26.02.2001 r., ważne do 30.09.2010 r.
4.	Ujęcie w m. Tur	Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie Sp. z o.o.	Nr 1 53 m Q=38 m ³ /h Nr 2 55 m Q=60 m ³ /h	Zatwierdzone wielkości poboru: Q _{maxh} =51 m ³ /h Q _{maxd} =559 m ³ /d Q _{śrd} = 440 m ³ /d Q _{ś roczne} =160 000 m ³ /rok	-	Nr WWŚ-6223- 28/08 z dnia 24.12.2008 r., ważne do 31.12.2018 r.
5.	Ujęcie w m. Zurczyn	Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie Sp. z o.o.	Nr 2 33 m Q=78,0 m ³ /h Nr 3 35 m Q=50 m ³ /h	Zatwierdzone wielkości poboru: Q _{maxh} =50 m ³ /h Q _{maxd} =806 m ³ /d Q _{śrd} = 724 m ³ /d Q _{roczne} =264000 m ³ /rok	-	Nr WWŚ-6223- 35/08 z dnia 24.12.2008 r. ważne do 31.12.2010 r.
6.	Ujęcie w m. Tur	Wspólnota Mieszkaniowa Tur. Osada Leśna.	15,6 m Q=10 m ³ /h	Zatwierdzone wielkości poboru: Q _{maxh} =2,5 m ³ /h Q _{maxd} =25 m ³ /d Q _{śrd} = 19 m ³ /d Q _{ś roczne} =6900 m ³ /rok	Strefa ochrony bezpośredniej	Nr WWR-6223- 26/05/06 z dnia 23.01.2006 r. ważne do 31.01.2016 r.
7.	Ujęcie w m. Łachowo	Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie Sp. z o.o.	Nr 3 84 m Nr 4 45 m	Zatwierdzone wielkości poboru: Q _{maxh} =52 m ³ /h Q _{maxd} =596,0 m ³ /d Q _{śrd} = 467,0 m ³ /d Q _{ś roczne} =170455,0 m ³ /rok	Strefa ochrony bezpośredniej	Nr WWR-6223- 24/0/01 z dnia 15.01.2001 r. ważne do 31.12.2009 r.

8.	Ujęcie komunalne w m. Gąbiń	Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie Sp. z o.o.	Nr 1 106,5 m Q=18,4 m ³ /h	Zatwierdzone wielkości poboru: Q _{maxh} =18,4 m ³ /h Q _{maxd} =441 m ³ /d Q _{śrd} = 359 m ³ /d Q _ś roczne=131000 m ³ /rok	Strefa ochrony bezpośredniej	Nr WWR-6223-6/06 z dnia 15.03.2006 r. ważne do 31.12.2016 r.
9.	Ujęcie w m. Szubin	Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie Sp. z o.o.	Nr 1C 34 m Q=35 m ³ /h Nr 2B 38,7 m Q=48,7 m ³ /h Nr 3B 38 m Q=50,0 m ³ /h Nr 4 35 m Q=63 m ³ /h Nr 5 37 m Q=32 m ³ /h Nr 6 25 m Q=52,7 m ³ /h Nr 7 32,5 m Q=30 m ³ /h	Zatwierdzone wielkości poboru: Q _{maxh} =130 m ³ /h Q _{maxd} =2138 m ³ /d Q _{śrd} = 1560 m ³ /d Q _ś roczne=570000 m ³ /rok	Strefa ochrony bezpośredniej	Nr WWR-6223-6/07 z dnia 30.11.2007 r. ważne do 31.12.2017 r.
10.	Ujęcie w m. Królikowo	Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie Sp. z o.o.	Nr 1a 123 m Q=72 m ³ /h Nr 3 125 m Q=54 m ³ /h	Zatwierdzone wielkości poboru: Q _{maxh} =50 m ³ /h Q _{maxd} =613 m ³ /d Q _{śrd} = 459 m ³ /d Q _ś roczne=167000 m ³ /rok	Strefa ochrony bezpośredniej	Nr WWR-6223-19/07 z dnia 27.12.2007 r. ważne do 31.12.2017 r.
11.	Ujęcie w m. Rynarzewo	Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie Sp. z o.o.	Nr 1 45 m Q=45 m ³ /h Nr 2 55 m Q=58 m ³ /h	Zatwierdzone wielkości poboru: Q _{maxh} =43 m ³ /h Q _{maxd} =463 m ³ /d Q _{śrd} = 349 m ³ /d Q _ś roczne=120000 m ³ /rok	Strefa ochrony bezpośredniej	Nr WWR-6223-18/07 z dnia 21.12.2007 r. ważne do 31.12.2017 r.
12.	Ujęcie w m. Żędowo	Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie Sp. z o.o.	Nr 1 18,8 m Nr 2 70,0 m	Zatwierdzone wielkości poboru: Q _{maxh} =12,0 m ³ /h Q _{maxd} =130 m ³ /d Q _{śrd} = 105,0 m ³ /d Q _ś roczne=38325 m ³ /rok	Strefa ochrony bezpośredniej	Nr WWR-6223-36/00/01 z dnia 28.03.2001 r. ważne do 31.12.2008 r.
13.	Ujęcie w m. Słupy	W trakcie opracowania operatu wodnoprawnego				

Źródło: Decyzje – pozwolenia wodnoprawne na pobór wód podziemnych, Informacje KPWiK Sp. z o.o. w Szubinie

Wszystkie ujęcia wody, które zaopatrują mieszkańców gminy i miasta Szubin w wodę do celów bytowych i gospodarczych, powinny posiadać wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej źródeł i ujęć wody, która powinna wynosić 8,0 – 10,0 m od krawędzi obudowy studni według przepisów art. 58 ust. 5 Prawa wodnego (tekst jednolity z dn. 18.09.2005 r. Dz. U. Nr 239 poz. 2019).

Strefy ochrony bezpośredniej komunalnych ujęć i źródeł wody winny być według przepisów Prawa Wodnego oraz wydanych pozwoleń wodnoprawnych wygradzone ogrodzeniem z siatki, a teren powinien być wyłączony z użytkowania niezwiązanego z eksploatacją ujęcia. Ponadto teren powinien być zazieleniony, natomiast wody opadowe odprowadzane w sposób uniemożliwiający dostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody. Teren ujęcia winien być również oznaczony tablicą informacyjną oraz zakazem wstępu.

3.1.1.2. ZAKŁADOWE UJĘCIA WÓD ORAZ UJĘCIA WÓD DO CELÓW GOSPODARCZYCH I ROLNICZYCH

Na terenie gminy Szubin zlokalizowane są również ujęcia wód podziemnych wykorzystywanych do celów gospodarczych i rolniczych.

TABELA 14. Eksploatowane ujęcia wód podziemnych do celów rolniczych i przemysłowych

L.p.	Nazwa ujęcia lokalizacja	Właściciel użytkownik	Studnia głębokość wydajność	Wielkość poboru wody	Strefy ochrony	Pozwolenie wodnoprawne
1.	Ujęcie w m. Zalesie	Firma „GROSZ” Marian Oczkowski, Zalesie	Nr 1 102 m Q=25 m ³ /h Nr 2 109 m Q=38 m ³ /h Nr 3 103 m Q=27 m ³ /h	Zatwierdzone wielkości poboru: Q _{maxh} =23,92m ³ /h, Q _{śrd} =297,99m ³ /d, Q _{maxd} =359,42 m ³ /d, Q _{śrroczone} =1108766,35 m ³ /rok,	-	WWR-6223-12/06 z dnia 3.07.2006 r.
2.	Ujęcie w Zamościu	Zakład Szkółkarski ŻYWOTNIK, Edward Tuczyński, Filia Zamość	26,5 m Q=18 m ³ /h	Zatwierdzone wielkości poboru: Q _{maxh} =17,6 m ³ /h, Q _{śrd} =20,6 m ³ /d, Q _{maxd} =105,5 m ³ /d, Q _{śrroczone} =3100 m ³ /rok,	-	WWR-6223-10/05/06 z dnia 22.03.2006 r. ważne do 31.03.2016 r.
3.	Ujęcie w Szubinie	Miejski Zespół Oświaty Sportu i Rekreacji w Szubinie	Q=15,0 m ³ /h	Q _{maxh} =13,8m ³ /h, Q _{śrd} =72 m ³ /d, Q _{maxd} =138 m ³ /d, Q _{roczne} =15500 m ³ /rok,	Strefa ochrony bezpośredniej	WWR-6223-15/08 z dnia 14.11.2008 r. ważne do 15.11.2018 r.

4.	Ujęcie w m. Kołaczkowo	Kołaczkowo	-	$Q_{maxh}=30,0 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{maxd}=60 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śrd}}=120 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śrroczn}}=43800 \text{ m}^3/\text{rok}$	Odstąpiono od ustalenia strefy ochrony bezpośredniej	WWR-6223-3/07 z dnia 20.06.2007 r. ważne do 31.01.2017 r.
5.	Ujęcie w m. Żurczyn	Zarząd Rodzinnego Ogrodu Działkowego „ŻURCZYN”	Nr 1 20 m $Q=17 \text{ m}^3/\text{h}$ Nr 2 21 m $Q=35,0 \text{ m}^3/\text{h}$ Nr 3 21,7 m $Q=37 \text{ m}^3/\text{h}$	$Q_{maxh}=81 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{maxd}=1240 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śrd}}=420 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{śrroczn}}=88200 \text{ m}^3/\text{rok}$	-	WWR-6223-14/06 z dnia 5.10.2006 r.

Źródło: Pozwolenia wodnoprawne na pobór wód podziemnych – Urząd Miejski w Szubinie.

Na cele gospodarcze wykorzystywana jest również woda czerpana z ujęć powierzchniowych. Pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód dla potrzeb stawów rybnych udzielono dla:

- Gospodarstwa Stawowego Słupy Spółka z o.o., Królikowo na pobór wód powierzchniowych z ujęcia zlokalizowanego w obrębie jazu piętrzącego w km 19+444 rzeki Gąsawka w m. Słupy,
- osoby fizycznej, Kowalewo na pobór wód powierzchniowych z dwóch ujęć w km 16+840 i 17+180 zlokalizowanych w obrębie jazu piętrzącego w km 16+682 rzeki Gąsawka w m. Folusz.

3.1.1.3. WODA UJMOWANA NA CELE PRZECIWOPOŻAROWE (PPOŻ).

Woda do celów przeciwpożarowych pobierana jest z hydrantów zlokalizowanych na sieci wodociągowej na terenie gminy i miasta.

Brak informacji na temat ilości hydrantów znajdujących się na sieci wodociągowej eksploatowanej przez KPWiK Sp. z o.o. Szubin ze względu na brak ich ewidencji.

3.1.1.4. SIEĆ WODOCIĄGOWA.

Woda uzdatniana dla zaopatrywania potrzeb bytowych mieszkańców gminy i miasta Szubin dostarczana jest siecią wodociągową eksploatowaną przez Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szubinie z siedzibą w Szubinie przy ul. Powstańców Wlkp. 76.

Dane na temat sieci wodociągowej na terenie gminy i miasta w latach 2003 - 2007 według danych zawartych w Banku Danych Regionalnych GUS przedstawiono w poniższych tabelach.

TABELA 15. *Długość czynnej sieci rozdzielczej w km na terenie gminy Szubin w latach 2003 - 2007*

rok	teren miasta	teren wiejski	razem
2003	38,8	163,9	202,7
2004	41,5	178,4	219,9
2005	61,5	159,8	221,3
2006	62,2	163,2	225,4
2007	45,0	186,9	231,9

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych.

TABELA 16. *Połączenie prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] na terenie gminy Szubin na przestrzeni lat 2003 - 2007*

rok	teren miasta	teren wiejski	razem
2003	1 440	1 610	3 050
2004	1 467	1 852	3 319
2005	1 599	1 840	3 439
2006	1 717	1 870	3 587
2007	1 610	2 048	3 658

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych.

TABELA 17. *Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie gminy Szubin na przestrzeni lat 2003 - 2007*

rok	teren miasta	teren wiejski	razem
2003	9 081	8 464	17 545
2004	9 033	8 926	17 959
2005	9 081	9 067	18 148
2006	9 056	9 157	18 213
2007	9 068	9 495	18 563

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych.

Analizując liczbę osób korzystających z sieci wodociągowej oraz ogólną liczbę ludności wg danych GUS, stopień zwodociągowania terenu gminy i miasta Szubin w latach 2003 - 2007 przedstawia się następująco (tabela nr 18).

TABELA 18. *Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności w latach 2003 - 2007 na terenie gminy Szubin*

Gmina Szubin	2003	2004	2005	2006	2007
teren wiejski	65,9	68,2	68,2	68,5	70
teren miejski	96,5	96,6	97,0	97,1	97,1

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych.

Stopień zwodociągowania gminy Szubin wykazuje wyraźną dysproporcję pomiędzy rozwinięciem sieci wodociągowej na terenie miejskim i wiejskim gminy. W roku 2007 z sieci wodociągowej korzystało 70 % ogółu ludności zamieszkującej tereny wiejskie i 97,1 % ogółu ludności zamieszkującej tereny miejskie.

Sieć wodociągowa gminy wymaga dalszej rozbudowy ze szczególnym naciskiem na rozbudowę sieci na terenach wiejskich oraz nowych osiedli mieszkaniowych, a także modernizacji odcinków azbestowych.

Zarówno sieć wodociągowa jak i stacje uzdatniania wody wymagają modernizacji i ciągłej konserwacji w celu zachowania dobrej jakości wody do spożycia.

Według danych GUS za rok 2007 zużycie wody w gospodarstwach domowych z wodociągów na jednego korzystającego (odbiorcę) wyniosło:

- 30,8 m³ na obszarze wiejskim gminy Szubin,
- 39,0 m³ na obszarze miejskim.

Sieć wodociągowa eksploatowana przez KPWiK Sp. z o.o. w Szubinie w 2008 r.

Na koniec 2008 r. w eksploatacji KPWiK Sp. z o.o. w Szubinie znajdowało się łącznie 232,8 km czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej, z czego 38,5 km w mieście Szubin i 194,3 km na obszarze wiejskim gminy.

Z informacji przekazanych przez KPWiK Sp. z o.o. Szubin w formie sprawozdania rocznego M-06 o wodociągach i kanalizacji za 2008 r. wynika, że woda dostarczana była do 3 738 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania przyłączami o łącznej długości 70,1 km. W roku 2008 KPWiK Sp. z o.o. Szubin dostarczyło 759,7 tys. m³ wody z czego 89 % trafiło do gospodarstw domowych oraz zbiorowych i indywidualnych gospodarstw rolnych. Szczegółowe informacje na temat sieci wodociągowej eksploatowanej przez KPWiK Sp. z o.o. w Szubinie w roku 2008 przedstawia poniższa tabela.

TABELA 19. Sieć wodociągowa eksploatowana przez KPWiK Sp. z o.o. w Szubinie w 2008 r.

Gmina Szubin	długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy)	połączenia do sieci wodociągowej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		woda pobrana z ujęć		woda dostarczona		czynne źródła uliczne
		długość	liczba	razem	w tym z ujęć powierzchniowych	razem	w tym gosp. domowym, zbiorowym i indywid. gosp. rolnym	
		stan na koniec roku		w roku sprawozdawczym				
	w km	w szt.	w dam (tys. m ³)		w szt.			
obszar miejski	38,5	19,5	1420	468,4	-	393,4	341,3	2
obszar wiejski	194,3	50,6	2318	495,9	-	366,3	335,4	-

Źródło: M-06 Sprawozdanie o wodociągach i kanalizacji za 2008 rok do GUS.

3.1.1.5. JAKOŚĆ WÓD UJMOWANYCH I PRZEZNACZONYCH DO ZAOPATRZENIA MIESZKAŃCÓW DO CELÓW BYTOWYCH.

Eksploatatorzy ujęć wód podziemnych zobowiązani są do wykonywania regularnych badań jakości wody surowej i uzdatnionej na podstawie przepisów prawa wodnego oraz postanowień pozwoleń wodnoprawnych.

Nadzór sanitarny nad jakością wody przeznaczonej do spożycia sprawuje Państwowa Inspekcja Sanitarna – a z jej ramienia Powiatowy Inspektor Sanitarny na zasadach przepisów o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Na terenie gminy Szubin kontrolę stanu ujmowanych i oczyszczanych wód podziemnych na eksploatowanych ujęciach, a także kontrolę wody na sieci wodociągowej prowadzi Powiatowa Stacja Sanitarно - Epidemiologiczna w Nakle n/Notecią.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi powinna spełniać wymagania Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417). Ponadto podstawą oceny jakości sanitarnej wody są wytyczne WHO dotyczące jakości wody do picia z roku 1993 oraz Dyrektywa Rady 98/83/WE z dn. 03.11.1998 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Oceny przydatności wody określa się dla parametrów fizykochemicznych oraz wskaźników mikrobiologicznych. Wymagania jakim powinna odpowiadać woda określono w załącznikach do w/w rozporządzenia.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określana jest dla:

- wody surowej (woda ujmowana z ujęcia i wprowadzana do stacji uzdatniania);
- wody uzdatnionej podawanej do sieci ze SUW);
- wody w punktach czerpania przez konsumentów (woda na sieci wodociągowej).

Według informacji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nakle n/Notecią częstotliwość i zakres pobierania próbek wody do kontroli określono i uzależniono od objętości produkowanej wody, jakości i rodzaju ujmowanej wody, długości sieci wodociągowej oraz innych czynników środowiskowych.

Poniższe tabele nr 20, 21 przedstawiają analizę wyników badań jakości wód w sieci wodociągowej.

TABELA 20. Jakość wód ujmowanych w sieci wodociągowej w gminie Szubin w roku 2007

Nazwa wodociągu	Wskaźniki fizyko-chemiczne	Wskaźniki bakteriologiczne
Wodociąg Szubin Wieś	W normie	Brak obecności
Wodociąg Kołaczkowo	W normie	Stwierdzono obecność bakterii grupy coli – brak przydatności do spożycia
Wodociąg Królikowo	Stwierdzono zwiększone ilości związków żelaza i manganu oraz zwiększoną mętność – warunkowa przydatność wody do spożycia	Brak obecności
Wodociąg Tur	Stwierdzono zwiększone ilości związków manganu oraz zwiększoną mętność - warunkowa przydatność wody do spożycia	Stwierdzono obecność bakterii grupy coli
Wodociąg Wrzosey	Stwierdzono zwiększone ilości związków manganu	Stwierdzono obecność bakterii grupy coli
Wodociąg Samoklęski	W normie	Brak obecności
Wodociąg Szubin	Stwierdzono zwiększone ilości związków manganu i żelaza oraz mętność - warunkowa przydatność wody do spożycia	Stwierdzono obecność mikroorganizmów w 36°C po 48h
Wodociąg Rynarzewo	Stwierdzono zwiększone ilości związków manganu i żelaza oraz mętność - warunkowa przydatność wody do spożycia	Stwierdzono obecność bakterii grupy coli – brak przydatności do spożycia
Wodociąg Żurczyn	W normie	Stwierdzono obecność ogólnej liczby bakterii w 36°C po 24h
Wodociąg Łachowo	W normie	Stwierdzono obecność ogólnej liczby bakterii w 36°C po 24h
Wodociąg Słupy	W normie	Stwierdzono obecność bakterii grupy coli - brak przydatności do spożycia

Wodociąg Gąbin	Stwierdzono zwiększone ilości związków manganu, żelaza oraz mętność - warunkowa przydatność wody do spożycia	Stwierdzono obecność ogólnej liczby bakterii w 36°C po 24h
Wodociąg Żędowo	W normie	Brak obecności

Źródło: PSSE w Nakle n. Notecią

Z analizy wyników badań wody ujmowanej na cele bytowe wynika, że spełnia ona w większości wymogi rozporządzenia Min. Zdrowia. Jednak w wielu przypadkach stwierdza się zwiększoną ilość manganu oraz żelaza oraz zwiększoną mętność. Prowadzi to do warunkowego dopuszczenia wody do spożycia. W 2007 roku stwierdzono również obecność bakterii z grupy coli w 8 punktach wodociągów na terenie gminy. Obecność tych bakterii prowadzi do wstrzymania uzdatniania wody aż do momentu poprawy sanitarnego stanu wody.

Jakość wód ujmowanych w sieci wodociągowej w gminie Szubin w roku 2008

TABELA 21.

Nazwa wodociągu	Wskaźniki fizyko-chemiczne	Wskaźniki bakteriologiczne
Wodociąg Szubin Wieś	W normie	Brak obecności
Wodociąg Kołaczkowo	Stwierdzono zwiększone ilości związków żelaza i manganu oraz mętność (w VI – SUW) - warunkowa przydatność wody do spożycia	Stwierdzono obecność enterokoków (w IX – SUW) – brak przydatności wody do spożycia
Wodociąg Królikowo	Stwierdzono zwiększone ilości związków manganu oraz mętność (w VI – SUW) - warunkowa przydatność wody do spożycia	Brak obecności
Wodociąg Tur	Stwierdzono zwiększone ilości związków manganu oraz mętność (w VII – hydrofornia - warunkowa przydatność wody do spożycia	Brak obecności
Wodociąg Wrzosy	W normie	Brak obecności
Wodociąg Samokłęski Duże	Stwierdzono zwiększone ilości związków żelaza i manganu oraz mętność (w III – SUW) - warunkowa przydatność wody do spożycia	Brak obecności
Wodociąg Szubin	Stwierdzono zwiększone ilości chlorków (w X – Szkoła Podstawowa), związków manganu i mętność (IV, VIII – Szkoła Podstawowa, SUW) oraz żelaza (w IV – SUW) - warunkowa przydatność wody do spożycia	Brak obecności
Wodociąg Rynarzewo	Stwierdzono zwiększone ilości związków żelaza i manganu oraz mętność (w VI – SUW) - warunkowa przydatność wody do spożycia	Stwierdzono obecność bakterii grupy coli (w IV – SUW – warunkowa przydatność do spożycia oraz w XII - Szkoła Podstawowa, ul. Wiosenna – warunkowa przydatność wody do spożycia

Wodociąg Żurczyn	W normie	Stwierdzono obecność bakterii grupy coli – warunkowa przydatność wody do spożycia
Wodociąg Łachowo	Stwierdzono zwiększone ilości związków żelaza i manganu oraz mętność (w III – SUW) - warunkowa przydatność wody do spożycia	Brak obecności
Wodociąg Stupy	W normie	Brak obecności
Wodociąg Gąbin	Stwierdzono zwiększone ilości związków żelaza i manganu oraz mętność (w VIII – SUW) - warunkowa przydatność wody do spożycia	Brak obecności
Wodociąg Żędowo	W normie	Brak obecności
Wodociąg Zalesie	Stwierdzono zwiększone ilości związków manganu (w IV, VII) - warunkowa przydatność wody do spożycia	Brak obecności
Wodociąg Chraplewo	Stwierdzono zwiększone ilości związków żelaza oraz mętność (w I – w budynku biurowym)	Brak obecności

Źródło: PSSE w Nakle n. Notecią

W 2008 roku, analizując wyniki badań jakości wody z sieci wodociągowej można stwierdzić, że w porównaniu z rokiem poprzednim w mniejszej ilości przypadków stwierdzono obecność bakterii grupy coli, a to oznacza, że w większość przypadków woda była przydatna do spożycia. Stale obserwuje się jednak zwiększone ilości związków manganu i żelaza oraz zwiększoną mętność. Ponadto w wodociągu Szubin zanotowano obecność chlorków.

W 2008 roku prowadzono badania również na wodociągu w Zalesiu i Chraplewie.

W wyniku podjętych przez Inspekcję Sanitarną działań interwencyjnych i przeprowadzonych niezwłocznie działaniach korygujących przez zarządców wodociągów, którzy dostosowali się do zaleceń Inspekcji, jakość wody uległa poprawie. W 2008 roku Inspektor Sanitarny w Nakle n. Notecią wydał 7 decyzji administracyjnych mających na celu wyegzekwowanie poprawy jakości wody. Aktualnie do wykonania pozostały nakazy 5 decyzji.

Wody podziemne występujące w obrębie gminy Szubin nie są wodami zadowalającej jakości. Konieczne jest ich uzdatnianie, np. poprzez mieszanie wody.

3.1.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

3.1.2.1. SIEĆ KANALIZACYJNA

3.1.2.1.1. KANALIZACJA SANITARNA

Na terenie gminy i miasta Szubin funkcjonuje system zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych poprzez system kanalizacji eksploatowanej przez Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szubinie.

Dane na temat sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy i miasta Szubin w latach 2003 - 2007 według danych zawartych w Banku Danych Regionalnych GUS przedstawiono w poniższych tabelach.

TABELA 22. Kanalizacja na obszarze miejskim gminy Szubin w latach 2003 - 2007

Wskaźnik	jednostka	2003	2004	2005	2006	2007
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	11,8	12,7	13,3	15,5	15,6
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	583	586	595	648	714
ścieki odprowadzone	dam ³	226,7	224,3	223,3	222,6	232,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	6 956	6 924	6 959	6 975	7 052

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych.

TABELA 23. Kanalizacja na obszarze wiejskim gminy Szubin w latach 2003 - 2007

Wskaźnik	jednostka	2003	2004	2005	2006	2007
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	1,1	2,6	2,7	2,7	2,7
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	42	48	60	64	64
ścieki odprowadzone	dam ³	10,7	10,3	15,5	18,9	17,8
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	758	793	847	866	878

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych.

TABELA 24. Kanalizacja na terenie gminy i miasta Szubin w latach 2003 - 2007

Wskaźnik	jednostka	2003	2004	2005	2006	2007
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	12,9	15,3	16,0	18,2	18,3
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	625,0	634,0	655,0	712,0	778,0
ścieki odprowadzone	dam ³	237,4	234,6	238,8	241,5	249,8
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	7 714,0	7 717,0	7 806,0	7 841,0	7 930,0

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych.

Z zebranych danych wynika, że od roku 2003, długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o 5,4 km, z czego o 3,8 km w mieście oraz o 1,6 km na obszarze wiejskim, który niewątpliwie charakteryzuje się znacznymi brakami w tej infrastrukturze.

Analizując liczbę osób korzystających z sieci kanalizacyjnej oraz ogólną liczbę ludności wg danych GUS, stopień skanalizowania terenu gminy i miasta Szubin w latach 2003-2007 przedstawia się następująco (tabela nr 25).

Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności w latach 2003 - 2007 na terenie gminy

TABELA 25. Szubin

	2003	2004	2005	2006	2007
teren miejski	73,9	74	74,3	74,8	75,5
teren wiejski	5,9	6,1	6,4	6,5	6,5

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych.

Stopień skanalizowania gminy Szubin wykazuje wyraźną dysproporcję pomiędzy rozwinięciem sieci kanalizacyjnej na terenie miejskim i wiejskim gminy. W roku 2007 z sieci kanalizacyjnej korzystało 6,5% ogółu ludności zamieszkującej tereny wiejskie i 75,5% ogółu ludności zamieszkującej tereny miejskie.

Sieć kanalizacyjna gminy wymaga dalszej rozbudowy ze szczególnym naciskiem na rozbudowę sieci na terenach wiejskich oraz nowych osiedli mieszkaniowych.

Sieć kanalizacyjna eksploatowana przez KPWiK Sp. z o.o. w Szubinie w 2008 r.

Na koniec 2008 r. w eksploatacji KPWiK Sp. z o.o. w Szubinie znajdowało się łącznie 18,3 km czynnej sieci kanalizacyjnej (bez przykanalików), z czego 15,6 km w obrębie miasta, natomiast 2,7 km na terenach wiejskich.

Z informacji przekazanych przez KPWiK Sp. z o.o. Szubin w formie sprawozdania rocznego M-06 o wodociągach i kanalizacji za 2008 r. wynika, że na koniec roku ścieki

odprowadzane były do zbiorczej sieci z 843 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania przy pomocy przyłączy o łącznej długości 9,3 km. W roku 2008 do sieci kanalizacyjnej oprowadzono 262,6 tys. m³ ścieków w tym 244 tys. m³ z terenów miejskich i 18,6 tys. m³ z terenów wiejskich gminy Szubin.

Sieć kanalizacyjna eksploatowana przez KPWiK Sp. z o.o. Szubin
TABELA 26. - stan na koniec 2008 r.

Gmina Szubin	długość czynnej sieci kanalizacyjnej (bez przykanalików)	połączenia do sieci kanalizacyjnej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		ścieki odprowadzone
		długość	liczba	
	stan na koniec roku			w roku sprawozdawczym
	w km		w szt.	w dam
teren miejski	15,6	8,7	778	244
teren wiejski	2,7	0,6	65	18,6

Źródło: M-06 Sprawozdanie o wodociągach i kanalizacji za 2008 rok do GUS.

Sieć kanalizacyjna eksploatowana przez KPWiK Sp. z o.o. w Szubinie jest to sieć znajdująca się na terenie miasta oraz sieć na terenach wiejskich, z której ścieki oczyszczane są w oczyszczalniach ścieków komunalnych zlokalizowanych w Szubinie i Potulicach (gmina Nakło nad Notecią). Charakterystyki w/w oczyszczalni znajdują się w dalszej części rozdziału.

3.1.2.1.1.1. Charakterystyka Aglomeracji Szubin oraz Aglomeracji Potulice

Dla gminy i miasta Szubin na podstawie art. 43 ust. 2a ustawy z dn. 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 22 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. Nr 283, poz. 2841) wyznaczono dwa obszary aglomeracji¹ kanalizacyjnych:

- Aglomerację Szubin,
- Aglomerację Potulice.

Agglomeracja Szubin

Agglomeracja Szubin została wyznaczona rozporządzeniem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Nr 88/2006 z dn. 12 lipca 2006 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Szubin.

Zgodnie z rozporządzeniem wyznaczono Aglomerację Szubin, o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM²) 9 306 z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w miejscowości Szubin.

Wyznaczona aglomeracja obejmuje Miasto Szubin oraz wsie: Stary Jaruzyn,

¹ Definicja AGLOMERACJI określona została w art. 43 ust. 2 Ustawy Prawo wodne jako teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych.

Wymysłowo, Samokłęski Duże, Samokłęski Małe, Godzimirz, Szkocja, Stanisławka, Kołaczkowo, Łachowo, Szubin-Wieś, Rynarzewo, Małe Rudy, Wojstawiec, Szaradowo, Słonawy, Zalesie, Ameryczka, Pińsko, Wolwark, Królikowo, Chraplewo, Smarzykowo, Słupy, Dąbrówka Słupska, Cieżkowo, Retkowo, Kowalewo, Żędowo, Wąsosz, Jeziorowo, Mąkoszyn, Gąbin i Chomętowo, położone w Gminie Szubin.

Aglomeracja Szubin wyznaczona została przez Wojewodę na podstawie przedłożonego Projektu Planu Aglomeracji dla obszaru gminy Szubin.

Plan Aglomeracji przedstawiał docelowy zakres obsługi siecią kanalizacyjną na określonym obszarze (w granicach wyznaczonych aglomeracji) gdzie zachodzi potrzeba, konieczność i jest ekonomiczne uzasadnienie budowy zbiorczego systemu kanalizacyjnego.

Wyznaczona Aglomeracja Szubin objęta została Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych, sporządzonym przez Ministra Środowiska i zatwierdzonym przez Radę Ministrów oraz jego Aktualizacją z 2005 r. Aglomeracja Szubin znalazła się w aglomeracjach poniżej 15000 RLM.

Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) za 2007 rok, sporządzone na podstawie informacji pozyskiwanych od gminy określają realizację Planu Aglomeracji Szubin następująco.

Dane na temat realizacji KPOŚK dla Aglomeracji Szubin

TABELA 27. – stan na koniec 2007 r.

Rok	liczba rzeczywistych mieszkańców w aglomeracji	liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego	liczba mieszkańców obsługiwanych przez tabor asenizacyjny	długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej w aglomeracji	
				ogółem w km	w tym sieci grawitacyjnej w km
2007	19320	6820	12500	25	17,3

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w roku 2007 (Aglomeracje ujęte w KPOŚK)

System kanalizacji zbiorczej w obrębie aglomeracji Szubin wymaga dalszej rozbudowy zgodnie z Planem Aglomeracji, oraz rozbudowy na terenach nieuzbrojonych przewidzianych planami zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową lub inwestycyjną. Docelowo siecią kanalizacyjną powinny zostać objęte wszystkie miejscowości gminy przewidziane w Planie Aglomeracji.

Oczyszczalnia ścieków w Szubinie

Komunalna Oczyszczalnia Ścieków w Szubinie jest oczyszczalnią mechaniczno - biologiczną. Charakteryzuje się podwyższonym stopniem usuwania zanieczyszczeń

związków organicznych wyrażonych wskaźnikami tlenowymi BZT₅, ChZT jak również redukcją związków biogenych tj. azotu i fosforu. Posiada punkt zlewny dla ścieków dowożonych z szamb oraz ciąg przeróbki i osuszania osadów. Składa się z dwóch ciągów technologicznych o łącznej przepustowości 1 344 m³/d

Oczyszczalnia posiada decyzję Starosty Nakielskiego nr WWR-6223-23/06/07 z dnia 4.01.2007r. udzielającą pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie oczyszczonych ścieków do rzeki Gąsawka w km 10+510 w ilości:

- $Q_{dśr} = 1\ 344\ m^3/d,$
- $Q_{dnmax} = 1\ 747\ m^3/h,$
- $Q_{hśr} = 98\ m^3/h,$
- $Q_{hmax} = 109\ m^3/h,$
- $Q_{śr.roczone} = 408\ 000\ m^3/rok$

Pozwolenie wodnoprawne udzielone zostało na czas określony do 31 grudnia 2017 r.

Oczyszczalnia została ujęta w Planie Aglomeracji Szubin oraz Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) jako oczyszczalnia obsługująca Aglomerację Szubin.

Równoważna liczba mieszkańców (RLM) określona dla obiektu oczyszczalni szacowana jest na 9 717 (według sprawozdania OS-5 za 2008 r.). Definicję 1 RLM określa art. 43 ust. 2 Ustawy Prawo wodne jako ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażony jako wskaźnik pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania na tlen w ilości 60 g tlenu na dobę.

Informacje o ilości ścieków oczyszczanych na obiekcie oczyszczalni komunalnej w Szubinie przedstawiają poniższe tabele.

Informacja o ilości ścieków dopływających do oczyszczalni Szubin w 2008 r.
TABELA 28.

Rok	Ścieki dopływające do oczyszczalni ogółem	Ścieki dowożone do oczyszczalni	Ścieki oczyszczone bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych	Ścieki pozostałe	Ścieki oczyszczone ogółem
	dam ³ /rok (tys. m ³ /rok)				
2008	326	54	253	19	326

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2008.

Istotną kwestią dla funkcjonowania oczyszczalni ścieków jest jakość ścieków surowych i oczyszczonych, stężenia i ładunki zanieczyszczeń i ich redukcja.

W obowiązującym pozwoleniu wodnoprawnym określone zostały dopuszczalne maksymalne stężenia zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych odprowadzanych z oczyszczalni. Oczyszczone ścieki nie mogą przekraczać następujących parametrów:

- BZT₅ 25 mg O₂/dm³ lub 70-90% redukcji;
- ChZT 125 mg O₂/dm³ lub 75% redukcji;
- Zawiesina og. 35 mg/dm³ lub 90% redukcji;

Ponadto odprowadzane ścieki nie mogą:

- zawierać odpadów oraz zanieczyszczeń pływających,
- powodować zmian w naturalnej biocenozie charakterystycznej dla wód odbiornika,
- powodować zmian naturalnej barwy, mętności i zapachu,
- powodować formowania się osadów i piany.

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach surowych i oczyszczonych za rok 2008 według sprawozdania OS-5 wykonanego przez KPWiK Sp. z o.o. Szubin do GUS przedstawiono poniżej.

TABELA 29. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach na oczyszczalni Szubin w roku 2008.

Rodzaje zanieczyszczeń	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach	
	dopływających do oczyszczalni w 2008 r.	odprowadzonych do odbiornika w 2008 r.
	w kg/rok	
BZT5	110623	4226
ChZT (metoda dwuchromianową)	271827	13901
Zawiesiny	76033	5711
Azot ogólny	-	-
Fosfor ogólny	-	-

Źródło: Sprawozdanie statystyczne OS-5 Sprawozdanie z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich za rok 2008, wykonane do GUS przez KPWiK Sp. z o.o. Szubin.

Badania ścieków w zakresie wyżej wymienionych parametrów zostały również wykonane przez firmę Eko-Projekt na zlecenie KPWiK Sp. z o. o. Szubin. Wyniki w/w badań przedstawia tabela poniżej.

**Ładunki zanieczyszczeń w ściekach
TABELA 30. na oczyszczalni Szubin w roku 2008 (mg/dm³).**

	III 2008		VII 2008		X 2008		XII 2008	
	przepompownia ścieku surowego	koryto pomiarowe- ściek odpływający	wlot ścieków na oczyszczalnię- próbka średnia dobową	wylot ścieków z oczyszczalni- próbka średnia dobową	wlot ścieków na oczyszczalnię- próbka średnia dobową	wylot ścieków z oczyszczalni- próbka średnia dobową	wlot ścieków na oczyszczalnię- próbka średnia dobową	wylot ścieków z oczyszczalni- próbka średnia dobową
Odczyn (pH)	-	-	7,71	8,23	7,35	7,59	6,38	7,48
Zawiesina ogólna	772,00	28,00	1 384,00	6,40	555,00	9,20	310,00	9,00
ChZT _{cr}	1 580,00	35,10	2 396,00	31,00	1 243,00	38,20	787,00	36,50
BZT ₅	526,00	5,20	530,00	6,50	485,00	3,80	250,00	5,60

Źródło: KPWiK Sp. z o.o. Szubin

Na komunalnej oczyszczalni ścieków w Szubinie osady ściekowe poddaje się fermentacji metanowej w mezoficznych warunkach – temp. Ok. 10⁰C. Przefermentowane osady po 120 dniach fermentacji spuszcza się w lecie na poletka osadowe i suszy do stanu naturalnej suchości powietrza tj. ok. 70% uwodnienia.

Ilość suchej masy osadów powstających na oczyszczalni w Szubinie w latach 2003 - 2009 przedstawia poniższa tabela.

**Ilość suchej masy osadów powstających na
TABELA 31. oczyszczalni Szubin w latach 2003-2008.**

Oczyszczalnia	Osady wytworzone w ciągu roku w tonach suchej masy [Mg/rok]					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Szubin	39	31	33	32	27	22

Źródło: GUS – BDR według sprawozdań statystycznych OS-5 za kolejne lata.

Ilość suchej masy osadów powstających na oczyszczalni w 2008 roku oszacowano na 22 tony. Wszystkie osady zostały składowane na terenie oczyszczalni. Nie wykorzystano ich na cele tj. rolnicze, rekultywacyjne terenów, upraw roślin przeznaczonych do kompostu.

Aglomeracja Potulice

Aglomeracja Potulice jako obszar obsługiwany przez zbiorczą sieć kanalizacyjną prowadzącą ścieki do oczyszczalni komunalnej w miejscowości Potulice, wyznaczona została na podstawie wytycznych i planów zagospodarowania na obszarach gminy Nakło n/Notecią oraz gminy Szubin.

Aglomeracja znalazła się w pierwotnym projekcie Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych zatwierdzonym przez Radę Ministrów w 2004 r. oraz jego aktualizacji

z 2005 r. jako aglomeracja powyżej 2000 RLM. Aglomeracja ta ma docelowo objąć 7340 RLM. Aglomeracja Potulice nie została jednak wyznaczona rozporządzeniem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. W trakcie corocznych sprawozdań z realizacji zamierzeń KPOŚK gmina zgłasza do wojewody propozycję wyznaczenia aglomeracji Potulice.

Aglomeracja ta zostanie prawdopodobnie wyznaczona w drugim kwartale 2009 r. i zakwalifikowana oficjalnie do KPOŚK.

Dla aglomeracji Potulice podobnie jak dla Aglomeracji Szubin opracowany został Projekt Planu Aglomeracji, w oparciu o który gmina dąży do wyznaczenia aglomeracji przez Wojewodę.

Aglomeracja obejmuje obszar północno-wschodni gminy Szubin z miejscowościami Brzózki, Tur, Olek Żurczyn, Zamość oraz obszar południowo-wschodni gminy Nakło n/Notecią z miejscowościami Potulice, Występ i Gorzeń. Ścieki z tych terenów odprowadzane będą do oczyszczalni ścieków komunalnych w Potulicach.

Plan Aglomeracji sporządzony w 2005 roku przedstawiał docelowy zakres obsługi siecią kanalizacyjną na określonym obszarze (w granicach wyznaczonej aglomeracji) gdzie zachodzi potrzeba, konieczność i jest ekonomiczne uzasadnienie budowy zbiorczego systemu kanalizacyjnego. W planie tym określono:

- łączną liczbę mieszkańców aglomeracji na 7 571 osób,
- planowaną do realizacji długością sieci kanalizacyjnej (wg stanu na koniec 2004 r.) na 16,2 km, w tym ok. 4,2 km na terenie gminy Nakło n/Notecią.

Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) za 2007 rok, sporządzone na podstawie informacji pozyskiwanych od gminy określają realizację Planu Aglomeracji Potulice następująco.

TABELA 32. Dane na temat Aglomeracji Potulice – stan na koniec 2007 r.

Rok	liczba rzeczywistych mieszkańców w aglomeracji	liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego	liczba mieszkańców obsługiwanych przez tabor asenizacyjny	długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej w aglomeracji		długość sieci kanalizacyjnej ogólnospławnej w aglomeracji w km
				ogółem w km	w tym sieci grawitacyjnej w km	
2007	7571	4040	426	17,1	9,2	0

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w roku 2007 (Aglomeracje ujęte w KPOŚK), Urząd Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

System kanalizacji zbiorczej w obrębie aglomeracji Potulice wymaga dalszej rozbudowy zgodnie z Planem Aglomeracji, oraz rozbudowy na terenach nieuzbrojonych przewidzianych planami zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową

lub inwestycyjną. Docelowo siecią kanalizacyjną powinny zostać objęte wszystkie miejscowości gminy przewidziane w Planie Aglomeracji.

Terminem realizacji zbiorczej sieci kanalizacyjnej w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych jest rok 2015.

Oczyszczalnia ścieków w Potulicach

Komunalna Oczyszczalnia Ścieków w Potulicach zlokalizowana jest w granicach gruntów miejscowości Potulice (gmina Nakło nad Notecią) – w zachodniej części miejscowości.

Oczyszczalnia Potulice jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczno - chemiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Oczyszczalnia posiada decyzję Starosty Nakielskiego nr WWR-6223-24/05 z dnia 29.12.2005 r. udzielającą pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie oczyszczonych ścieków rowem melioracyjnym R-11 i odprowadzalnikiem „E” do starorzecza rzeki Noteci.

Pozwolenie wydane jest na odprowadzanie ścieków oczyszczonych w ilości:

- $Q_{\text{śrd}} = 1\,333 \text{ m}^3/\text{d};$
- $Q_{\text{maxd}} = 1\,600 \text{ m}^3/\text{d};$
- $Q_{\text{śrh}} = 180 \text{ m}^3/\text{h};$
- $Q_{\text{śr roczne}} = 487\,000 \text{ m}^3/\text{rok}.$

Pozwolenie wodnoprawne udzielone zostało na czas określony do 31 grudnia 2016 r.

Oczyszczalnia ścieków w Potulicach według informacji zawartej w sprawozdaniu OS-5 za 2007 r. obsługuje około 4 040 osób objętych systemem kanalizacji, przy czym są to:

- 3 700 mieszkańców gminy Nakło nad Notecią;
- 340 mieszkańców gminy Szubin.

Oczyszczalnia została ujęta w Planie Aglomeracji Potulice oraz Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) jako oczyszczalnia obsługująca Aglomerację Potulice, opisaną w rozdziale 3.1.2.1. dotyczącym sieci kanalizacyjnej.

Równoważna liczba mieszkańców (RLM) określona dla obiektu oczyszczalni szacowana jest na 7 775 (według sprawozdani OS-5 za 2007 r.). Definicję 1 RLM określa art. 43 ust. 2 Ustawy Prawo wodne jako ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażony jako wskaźnik pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania na tlen w ilości 60 g tlenu na dobę.

Ilość suchej masy osadów powstających na oczyszczalni Potulice w latach 2003 - 2007.

TABELA 35. Ilość suchej masy osadów powstających na oczyszczalni Potulice w latach 2003 - 2007.

Oczyszczalnia	Osady wytworzone w ciągu roku w tonach suchej masy [Mg/rok]				
	2003	2004	2005	2006	2007
Potulice	13	17	15	14	10

Źródło: GUS – BDR według sprawozdań statystycznych OS-5 za kolejne lata.

Ilość suchej masy osadów powstających na oczyszczalni w 2007 roku oszacowano na 10 Mg (ton). Całość składowana została na terenie oczyszczalni. Łącznie dotychczas na obszarze oczyszczalni składowane jest ok. 101 ton osadów.

3.1.2.1.2. KANALIZACJA DESZCZOWA

Na terenie gminy Szubin ścieki wód opadowych i roztopowych są odprowadzane z powierzchni utwardzonych:

- do deszczowej sieci kanalizacyjnej;
- do kanalizacji ogólnospławnej, czyli ścieki deszczowe zbierane są w sieć kanalizacyjną razem ze ściekami sanitarnymi i odprowadzane do oczyszczalni (system ten wymaga pełnego rozdziału),
- część wód opadowych i roztopowych na terenach osiedli mieszkaniowych o zabudowie jednorodzinnej jest odprowadzana przez właścicieli nieruchomości powierzchniowo do gruntu.

Zbiornicza kanalizacja deszczowa występuje w mieście Szubin. Została ona częściowo zinwentaryzowana przez pracowników Urzędu Miejskiego w Szubinie. Wyniki tej inwentaryzacji przedstawiają się następująco:

- ul. Kcyńska – 1 038,5 m,
- ul. Winnica – 212,5 m,
- ul. Młyńska,
- ul. Kościuszki,
- ul. 3 Maja,
- ul. Sienkiewicza,
- ul. Nakielska,
- ul. Jana Pawła II – 218,5 m,
- ul. Dworcowa, Matejki, Konopnickiej, Sienkiewicza – 944 m,

- osiedle bydgoskie,
- osiedle leśne – 1 710,5 m.

Właścicielem i eksploatatorem sieci kanalizacji deszczowej jest Urząd Miejski w Szubinie, niewielkim fragmentem tej sieci zarządza również KPWiK Sp. z o.o.

Ponadto zgodnie z obowiązującymi przepisami Prawa Ochrony Środowiska, Prawa Wodnego i właściwych rozporządzeń na terenie gminy i miasta Szubin wydanych zostało szereg pozwoleń wodnoprawnych na odprowadzanie ścieków deszczowych z terenów zakładów przemysłowych i innych podmiotów gospodarczych. Zestawienie wydanych pozwoleń wodnoprawnych dotyczących gospodarki wodami opadowymi na terenach gminy Szubin przedstawia poniższa tabela.

TABELA 36. Zlewnie kanalizacji deszczowej na terenie gminy i miasta Szubin

Lp.	Obszar zlewni (obejmowane ulice, place, itp.)	pow. zlewni w ha	ilość odprowadzanych wód wg decyzji	odbiornik odprowadzanych wód	urządzenia wodne oczyszczające wody odprowadzane	Nr decyzji, data wydania, ważność decyzji
1.	Mostu i odcinek drogi	0,048	b.d.	Rzeka Gąsawka w km 23+806	osadniki, kolektory,	Nr WWR-6223-13/05 z dnia 24.11.2005 r. ważna do 30.11.2015 r.
2.	Osiedle Leśne, plac targowy, ul. Winnica, Harcerska, 3 Maja i Ogrodowa	54,17	Q= 696,24 dm ³ /s z czego oczyszczeniu podlega 119,4 dm ³ /s Q _{sr rocz} = 136408 m ³ /r	Rzeka Biała Struga w km 0+591	Osadnik zawieszony OZM 21 Separator ECO I 125	Nr WWR-6223-1/06 z dnia 28.02.2005 r. ważna do 28.02.2016 r.
3.	Stacja Demontażu Pojazdów w Szubinie	0,1174	Q= 9,45 l/s	Rzeka Gąsawka w km 10+521	Separator zanieczyszczeń ropopochodnych ze zintegrowanym osadnikiem zawieszonym AWAS Typ SBK NG 10	Nr WSiR-III-EŚ/6811/5/06 z dnia 14.03.2006 r. ważna do 14.03.2016 r.
4.	Most i przyległy odcinek drogi krajowej nr 5 w km 66+793	0,042	Q _{max} = 4,93 dm ³ /s Q _{sr rocz} =8855 m ³ /r Q _{sr,gb} = 24,26 dm ³ /dobę	Rzeka Gąsawka w km 0+877	b.d.	Nr WWŚ-6223-18/08 z dnia 07.10.2008 r. ważna do 30.09.2018 r.
5.	Stacja Paliw PKN Orlen S.A., Kołaczkowo	0,33	Q=27,26 dm ³ /s Q _{roczne} =1258,2 m ³ /rok	Do ziemi	Podczyszczania ścieków składająca się z osadnika szlamu typu „Compact” i separatora koalescencyjnego Buderus Guss typ Eurolizer-C	Nr WWŚ-6223-5/08 z dnia 11.03.2008 r. ważna do 10.03.2018 r.

Źródło: Pozwolenia wodnoprawne na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, Urząd Miejski w Szubinie.

3.1.2.2. SYSTEMY INDYWIDUALNE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ.

W miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacyjnych nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne oczyszczania ścieków (ustawa Prawo Wodne).

Do rozwiązań takich zaliczyć należy:

- zbiorniki bezodpływowe (szamba),
- przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Również na podstawie art. 5 ust. 2 i 3a Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie niezasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych.

3.1.2.2.1. ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE

Ustawa nakłada na gminy obowiązek prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej (art. 3, ust. 3).

Gmina Szubin prowadzi ewidencję dotyczącą ilości zbiorników bezodpływowych, posesji podłączonych do kanalizacji, ilości oczyszczalni przydomowych, umów zawieranych na wywóz nieczystości ciekłych.

Właściciele nieruchomości na terenie gminy i miasta Szubin oprócz prawa państwowego obowiązują również przepisy miejscowe – akty prawa miejscowego.

Jednym z podstawowych aktów prawa miejscowego w zakresie zagadnień ochrony środowiska jest regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Nakłada on na właścicieli i zarządców nieruchomości szereg obowiązków związanych z gospodarką odpadami oraz obowiązków związanych z gospodarką nieczystościami płynnymi.

Na terenie gminy obowiązuje „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Szubin” podjęty Uchwałą Nr XXXVII/291/06 Rady Miejskiej w Szubinie, z dnia 20.04.2006 r.

Wyżej wspomniany regulamin szczegółowo reguluje przepisy utrzymania czystości i porządku w zakresie postępowania z nieczystościami ciekłymi zgromadzonymi w zbiornikach bezodpływowych wynikającymi z nadrzędnych aktów prawnych.

Na podstawie przeprowadzonych przez pracowników Urzędu Miejskiego w Szubinie kontroli na terenie gminy, stwierdzono istnienie 2 250 zbiorników bezodpływowych.

Opróżnianiem zbiorników bezodpływowych i transportem nieczystości ciekłych na terenie gminy i miasta zajmuje się 8 podmiotów. Są to przedsiębiorcy, którzy w myśl przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (art. 7, 8 i 8a) uzyskali w drodze decyzji Burmistrza Szubina zezwolenie na świadczenie usług wywozowych oraz spełniają warunki techniczne określone prawnie i wymagania do prowadzenia takich usług. Zestawienie przedsiębiorców zajmujących się tą działalnością przedstawia poniższa tabela:

Wykaz podmiotów zajmujących się opróżnianiem zbiorników bezodpływowych i transportem nieczystości ciekłych na terenie gminy i miasta Szubin

TABELA 37.

L.p.	Właściciel	Zezwolenia i okres jego obowiązywania	Obszar działalności	Punkt zlewny/ oczyszczalnia ścieków
1.	Firma PUH SANITRANS Ryszard Wolski ul. Barycka 50 86 – 005 Białe Błota	GKM. 7063-5/00/06 z dn. 27.02.2007 r. Ważne na 10 lat	Teren Gminy Szubin	Punkt zlewny na oczyszczalni w Szubinie
2.	Firma Usługi Asenizacyjne Piotr Kudliński Rozpętek 24 89 – 240 Kcynia	GKM. 7063-11/07 z dn. 06.06.2007 r. Ważne na 10 lat	Teren Gminy Szubin	Punkt zlewny na oczyszczalni w Szubinie
3.	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko – Własnościowa WSPÓLNOTA w Zalesiu ul. Spokojna 6 89 – 200 Szubin	OŚiR. 7063-3/07 z dn. 16.03.2007 r. Ważne na 10 lat	Teren Gminy Szubin	Punkt zlewny na oczyszczalni w Szubinie
4.	Firmy P.H.U.T. WIST-POL Wiesław Stępień ul. Powstańców Wlkp. 27/30 89 – 210 Łabiszyn	OŚiR. 7063-4/08 z dn. 15.09.2008r. Ważne na 10 lat	Teren miasta i gminy Szubin	Punkt zlewny oczyszczalni ścieków w Łabiszynie
5.	Firma ZBYSZKO Usługi Asenizacyjno – Transportowe Łukasz Starzomski Rynarzewo, Wł. Łokietka 9 89 – 200 Szubin	GKM. 7063-5/07 z dn. 28.02.2007 r. Ważne na 10 lat	Teren Gminy Szubin	Punkt zlewny na oczyszczalni w Szubinie
6.	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Żninie ul. Mickiewicza 22	OŚiR. 7063-2/08 z dn. 26.08.2008 r. Ważne na 10 lat	Teren Gminy Szubin (Retkowo, Dąbrówka Słupska, Chomętowo, Cieżkowo)	Punkt zlewny na oczyszczalni ścieków w Jaroszewie

7.	Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe AK-TRANS Artur Kuras ul. Jasna 9 89 – 210 Łabiszyn	OŚiR. 7063-3/08 z dn. 26.08.2008 r. Ważne na 10 lat	Teren Miasta i Gminy Szubin	Punkt zlewny oczyszczalni ścieków w Łabiszynie
8.	Jan Urbaniak Kołaczkowo 1 89 – 200 Szubin	GKM. 7063-3/06 z dn. 06.09.2006 r. Ważne na 10 lat	Teren Gminy Szubin	-

Źródło: Zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych.

Wymagania wobec przedsiębiorców świadczących usługi opróżniania i transportu nieczystości ciekłych określa Burmistrz Szubina mając na uwadze przepisy:

- Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 (Dz. U. nr 132 poz. 622 z późn. zm.);
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 listopada 2002 r. w sprawie wymagań dla pojazdów asenizacyjnych (Dz. U. nr 193 poz. 1617);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie szczegółowego sposobu określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia (Dz. U. nr 5 poz. 33).

Eksploatowane na terenie gminy Szubin stacje zlewne powinny spełniać wymagania Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 17 października 2002 r. w sprawie warunków wprowadzenia nieczystości ciekłych do stacji zlewnych (Dz. U. nr 188 poz. 1576).

3.1.2.2.2. PRZYDOMOWE OCZYSZCZELNIE ŚCIEKÓW

Należy zwrócić uwagę, że definicja „oczyszczalni przydomowej” nie jest regulowana żadnym aktem prawnym. Należy założyć, iż są to zgodnie z ustawą Prawo wodne **urządzenia** w ramach „zwykłego korzystania” z wód, polegającego na wprowadzaniu do wód lub do ziemi oczyszczonych ścieków, jeżeli ich ilość nie jest większa niż 5 m³ na dobę.

W myśl przepisów prawnych, przydomowa oczyszczalnia ścieków wymaga zgłoszenia budowy oraz zgłoszenia eksploatacji. Wymagania takie wynikają z dwóch odrębnych przepisów:

- ❖ Prawa Budowlanego (w kwestii zgłoszenia budowy),
- ❖ Prawa Ochrony Środowiska (w kwestii eksploatacji).

Zgodnie z Ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (art. 3, ust. 3) do zadań własnych gminy należy prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków

w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych, oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.

Gmina prowadzi ewidencję ilościową przydomowych oczyszczalni ścieków. Na podstawie kontroli przeprowadzonych na terenie gminy i miasta Szubin pod względem posiadania umów na odbiór odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych. Uzupełniając te dane, z danym pozyskanymi ze Starostwa Powiatowego w Nakle n. Notecią, wynika, że na terenie gminy i miasta znajduje się około 130 oczyszczalni przydomowych.

Gmina Szubin, do 2007 r. prowadziła program wdrażania przydomowych oczyszczalni ścieków poprzez udzielanie dofinansowania.

W latach 2004 - 2007 udzielono dofinansowania na budowę 14 przydomowych oczyszczalni ścieków, każde w wysokości 1 000 zł.

Użytkownik przydomowej oczyszczalni ścieków powinien również wiedzieć, że w myśl art. 5 ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków.

Jest to element istotny zarówno dla użytkownika, jak i gminy. Użytkownik planując budowę przydomowej oczyszczalni ścieków powinien zasięgnąć informacji dotyczących planów skanalizowania jego działki, ponieważ może spotkać się z odmową możliwości eksploatacji przydomowej oczyszczalni.

Gmina natomiast powinna znać dokładnie plany skanalizowania poszczególnych miejscowości i podłączenia działek, aby przy zgłoszeniu eksploatacji móc wydać sprzeciw dla inwestycji, dla której planuje się skanalizowanie. Wybudowanie oczyszczalni przydomowej i brak odmowy eksploatacji, a w następstwie odmowa podłączenia działki do kanalizacji mogłaby bowiem wpływać na ekonomiczność inwestycji skanalizowania terenu.

3.2. ELEKTROENERGETYKA

Źródłem zasilania gminy i miasta w energię elektryczną są główne punkty zasilania 110/15 kV zlokalizowane w Szubinie i Kcyni. Wyposażone są one po dwa transformatory o mocy 2x16 MVA. Stacja elektroenergetyczna WN/SN w Szubinie usytuowana została w północnej części miasta. W chwili obecnej zasilana jest jednostronnie linią napowietrzną WN – 110 kV z Bydgoszcz Zachodu, przebiegającą przez wschodnią część gminy.

Ponadto przez południowo – zachodnią część gminy, przebiega na krótkim odcinku linia WN - 110 kV relacji Żnin – Kcynia. Długość wszystkich linii wysokiego napięcia przebiegających przez teren gminy wynosi ok. 15 kilometrów.

Z głównego punktu zasilania, zlokalizowanego w Szubinie wyprowadzonych zostało ogółem 9 linii średniego napięcia 15 kV, w tym trzy linie na teren miasta oraz sześć linii terenowych. Południowo – zachodnia część gminy zasilana jest ze stacji elektroenergetycznej WN/SN, zlokalizowanej w Kcyni. W kierunku gminy Szubin wyprowadzone zostały dwie linie napowietrzne średniego napięcia: linia Zalesie, która oprócz stacji transformatorowych na terenie Gminy Kcynia zasila również takie miejscowości na terenie Gminy Szubin jak: Ameryczka, Zalesie, Królikowo, Chraplewo, Smarzykowo i Ciężkowo oraz linia Miastowice, z której zasilane są miejscowości Retkowo i Żurczyn.

3.3. CIEPŁOWNICTWO

Podstawowym źródłem ciepła w mieście, pracującym na potrzeby komunalno – bytowe mieszkańców, zamieszkałych głównie na Osiedlu Spółdzielczym jest ciepłownia zlokalizowana przy ul. Nakielskiej. Paliwem dla ciepłowni jest miał węglowy. Dostarczane ciepło zużywane jest na potrzeby centralnego ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, wentylacji budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej.

Drugim źródłem ciepła jest kotłownia lokalna zlokalizowana przy ul. Broniewskiego 3. Kotłownia ta wraz z krótką siecią cieplną stanowi niewielki lokalny system ciepłowniczy, zaopatrujący w ciepło zespół szkół. System ten nie ma żadnego połączenia z centralnym systemem ciepłowniczym.

Ponadto w miejscowościach: Zalesie, Słupy i Tur działają lokalne kotłownie na potrzeby budownictwa wielorodzinnego zlokalizowanego w tych miejscowościach.

Poza wymienionymi źródłami na terenie miasta zlokalizowanych jest kilkanaście lokalnych kotłowni, umiejscowionych głównie w obiektach użyteczności publicznej, drobnych zakładach przemysłowych i budynkach mieszkalnych zlokalizowanych w większości poza miejskim systemem ciepłowniczym miasta.

Paliwem dla lokalnych źródeł jest węgiel kamienny, miał węglowy, koks, gaz i olej opałowy. Część z nich obecnie jest modernizowana. Stare budownictwo wielorodzinne jak również i zabudowa jednorodzinna zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych źródeł, opalanych paliwami stałymi (węgiel kamienny, koks), olejem opałowym względnie gazem.

W ostatnich latach na terenie gminy Szubin przeprowadzono szereg działań związanych z termomodernizacją budynków. Były to działania prowadzone głównie przez Urząd Miejski oraz Spółdzielnię Mieszkaniową w Szubinie.

Prace termomodernizacyjne prowadzone przez Spółdzielnię Mieszkaniową, polegały głównie na wykonywaniu dociepleń oraz wymianie stolarki drzwiowej i okiennej dzięki którym m.in. zmniejszyło się o około 20-25% zapotrzebowanie na energię ciepłą budynków przy ulicy Dąbrowskiego i Nowej.

Do kluczowych inwestycji przeprowadzonych przez Urząd Miejski należy modernizacja kotłowni w ośrodku zdrowia w Królikowie w ramach której zdemontowano stary piec c.o. i zamontowano nowy o mocy 150 kW na eko – groszek oraz zmodernizowano całą technologię kotłowni. Ponadto przeprowadzono prace termomodernizacyjne w obiektach użyteczności publicznej należących do gminy: Gimnazjum nr 1, Szkole Podstawowej nr 1, Przedszkolu nr 3 i Muzeum Ziemi Szubińskiej.

3.4. ŹRÓDŁA ENERGII ODNAWIALNEJ

Odnawialne źródła energii (OZE) w przeciwieństwie do paliw kopalnych powinny być rozpatrywane jako zasoby energetyczne o rosnącym znaczeniu w bilansie energetycznym kraju, województwa oraz gminy. Z punktu widzenia dostępnych technologii, warunków środowiskowych i ram zrównoważonego rozwoju Polski, istotne znaczenie może mieć wykorzystanie następujących rodzajów OZE, z podziałem na dwie grupy, z uwagi na emisję gazów (CO₂, CH₄, NO_x, SO_x) i pyłów do atmosfery:

1) odnawialne źródła energii nieemisyjne:

- siła wiatru,
- promieniowanie słoneczne,
- ciepło geotermalne,

2) odnawialne źródła energii emisyjne:

- piętrzenie wody,
- biomasa.

„Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”, kreśli główne cele z zakresu wprowadzenia energii odnawialnej, do realizacji przez Polskę. Wśród nich priorytetem jest „Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii”, które ma być realizowane właśnie poprzez rozwój energetyki odnawialnej. Wykorzystanie energii odnawialnej jest również priorytetem Polityki Energetycznej Państwa.

Wzrost udziału OZE w bilansie paliwowo - energetycznym kraju pozwala uzyskiwać korzyści w zakresie zrównoważonego rozwoju kraju, w tym:

- 1) środowiskowym - zmniejszenie emisji gazów (głównie CO₂, NO_x, SO_x), pociąga to za sobą zmniejszenie efektu cieplarnianego i poprawę stanu środowiska naturalnego,
- 2) gospodarczym - zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego Polski, dywersyfikacja źródeł energii, rozproszenie miejsc produkcji energii, rozwój infrastruktury);
- 3) społecznym - rozszerzenie lokalnego rynku pracy, aktywacja zawodowa na terenach o słabo rozwiniętej infrastrukturze, poprawa wizerunku regionu wdrażającego technologie OZE.

Pozyskiwanie energii poprzez wykorzystanie siły wiatru, wody, energii słonecznej czy geotermalnej jest bardzo korzystne dla gminy z punktu widzenia ochrony środowiska. Siłownie wiatrowe, elektrownie wodne, baterie słoneczne oraz ogrzewanie geotermalne bazują na odnawialnym źródle energii tym samym nie wyczerpują istniejących zasobów surowców mineralnych, nie emitują gazów, wyłączają stosunkowo niewielki obszar z dotychczasowego użytkowania, a przy tym koszt ich instalacji jest stosunkowo niski.

Największym zainteresowaniem na terenie gminy Szubin cieszy się energetyka wiatrowa. Na podstawie wydanych do tej pory decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć polegających na budowie farm wiatrowych oraz na podstawie liczby wniosków, które wpłynęły do Urzędu Miejskiego w Szubinie o wydanie w/w decyzji w najbliższej przyszłości można spodziewać się rozwoju tych źródeł energii odnawialnej. W 2005 r. powstała pierwsza taka elektrownia na działce o numerze ewidencyjnym 7/2 o powierzchni 6,3 ha w miejscowości Łachowo (decyzja Burmistrza Szubina o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia nr GKM.7632/05, z dnia 17.11.2005 r.). Obiekt składa się z wolnostojącej elektrowni wiatrowej wraz z urządzeniami do przesyłania energii elektrycznej. Generator umieszczony jest w gondoli na wieży o wysokości 48,8 m, średnica śmigła wynosi 42 m. Moc nominalna generatora 500 kW.

Sporym zainteresowaniem, wśród mieszkańców gminy, cieszy się również energia słoneczna i geotermalna. Jednakże ze względu na brak obowiązku zgłaszania tego typu instalacji na budynkach jednorodzinnych, powstaje trudność w oszacowaniu ich ilości.

Na terenie gminy Szubin podjęto również próby uprawy roślin do celów energetycznych. W miejscowości Królikowo uprawiany jest miskant olbrzymi - trawa kępowa osiągająca wysokość 2,0 – 3,5 m (nawet 4 m) wykorzystywana do celów energetycznych.

3.5. SIEĆ TELEFONII KOMÓRKOWEJ

Na terenie gminy Szubin występuje:

- stacja bazowa telefonii komórkowej należąca do Polskiej Telefonii Komórkowej „Centertel” zlokalizowana na wieży kościoła p.w. Św. Andrzeja Boboli w Szubinie, usytuowanego na działce nr 1688/2 (decyzja Burmistrza Szubina o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia nr GKM. 7632-8/05, z dnia 31.10.2005 r.)
- stacja bazowa telefonii komórkowej należąca do Polska Telefonii Cyfrowa Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie zlokalizowana na działce nr 440/18 w Kowalewie, gm. Szubin (decyzja Burmistrza Szubina o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia nr GKM. 7632-10/05, z dnia 29.12.2005 r.)
- stacja bazowa telefonii komórkowej PTK „Centertel” z siedzibą w Warszawie zlokalizowana na maszcie obserwacyjnym Nadleśnictwa Szubin w miejscowości Szubin Wieś na działce o nr 3285/5. (decyzja Burmistrza Szubina o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na przebudowie nr GKM.7632-12/05, z dnia 15.02.2006 r.)
- stacja bazowa telefonii komórkowej PLUS GSM nr BB-4 9463/BT-4 3801 „Chomętowo” zlokalizowana na działce nr 101/3 w Chomętowie (decyzja Burmistrza Szubina o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na przebudowie nr GKM.7632-28/06, z dnia 31.01.2007 r.)

Stacje bazowe są podstawowym elementem struktury sieci komórkowej. Stanowią one w istocie urządzenie nadawczo - odbiorcze, łączące sieć telefonii komórkowej z telefonami komórkowymi.

Konfiguracja systemu antenowego stacji bazowej nie może spowodować wystąpienia elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego o poziomach przekraczających poziom dopuszczalny (w rejonach dostępnych dla ludzi) określony w przepisach ustawy Prawo ochrony środowiska oraz stosownych rozporządzeniach.

3.6. GAZOWNICTWO

Na terenie gminy Szubin (m. Szubin i Tur) rozprowadzany jest gaz wysokometanowy E co oznacza gaz ziemny wysokometanowy, rodzina 2, grupa E wg PN-C-04753.

Przez teren gminy przebiegają dwa dystrybucyjne gazociągi wysokiego ciśnienia DN 150:

- relacji Żnin - Kcynia – Nakło,

- odgałęzienie od w/w gazociągu w kierunku Szubin – Kruszyn Krajeński stanowiący źródło zasilania dla m. Szubin.

Stacje oraz sieci gazowe wysokiego i średniego ciśnienia na obszarze gminy Szubin wg stanu na dzień 31.12.2008 r. przedstawiają się następująco:

- Gazociągi wysokiego ciśnienia
 - gazociąg DN 150 mm relacji Żnin – Kcynia – Nakło (długość na terenie gm. Szubin L= ok. 10,160 km),
 - gazociąg DN 150 mm o długości 9,54 km do m. Szubin,
 - gazociąg DN 150 mm o długości 15,45 km relacji Szubin – Kruszyn Krajeński
- Stacje gazowe wysokiego i średniego ciśnienia (dot. m. Szubin i Tur)
 - stacja gazowa w/c $Q=3\ 000\ m^3/h$ (m. Smolniki k/Szubina),
 - stacja gazowa ś/c $Q=1\ 400\ m^3/h$ (m. Tur – ul. Bydgoska)
- Gazociągi i przyłącza gazu średniego ciśnienia (dot. M. Szubin i Tur)
 - gazociągi o długości 23,72 km,
 - przyłącza do gazu o długości 5,09 km

Na terenie miejscowości Szubin realizowane są na bieżąco i wynikające z zapotrzebowania mieszkańców przyłączenia z zakresu zawartych umów przyłączeniowych z włączeniem do istniejących gazociągów.

Plany rozwoju na lata 2009- 2013 nie uwzględniają innych inwestycji na terenie gminy Szubin z uwagi na brak strategicznych odbiorców gazu ziemnego

Mieszkańcy gminy przygotowując posiłki i ciepłą wodę użytkową korzystają głównie z kuchni węglowych, elektrycznych i z gazu propan-butan dostarczanego w butlach 11 kg.

3.7. KOMUNIKACJA

Sieć drogową na terenie gminy Szubin tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które ze względu na funkcję, jaką pełnią dzieli się na następujące kategorie: drogi krajowe, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe i drogi gminne.

A. Drogi krajowe:

Przez gminę Szubin przebiegają dwa odcinki dróg krajowych: droga krajowa nr 5 oraz obwodnica Szubina w ciągu drogi krajowej nr 5, będąca drogą krajową nr 5b.

TABELA 38. Drogi krajowe na terenie gminy Szubin (stan na koniec 2008 r.)

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość na terenie gminy	Odcinek drogi	Zarządca drogi	Dobowe natężenie ruchu	
		Stan drogi				km	Samochody osobowe
		d – dobry	szt.				szt.
		ś – średni					
z - zły							
DROGI KRAJOWE							
1.	5	dobry (wg. SOSN)	19,998	063+21-083+208	GDDKiA Oddział Bydgoszcz	6896	987
2.	5b (obwodnica Szubina)	dobry (wg. SOSN)	5,727	0+000-005+727	GDDKiA Oddział Bydgoszcz		

Źródło: GDDKiA Oddział w Bydgoszczy

TABELA 39. Wykaz robót drogowo – mostowych wykonanych w latach 2004 – 2008 r. na terenie gminy Szubin

Rodzaj robót	Jedn.	Długość remontowanego odcinka	Wartość	Miejscowość
	[m ²]			[km]
Budowa obwodnicy m. Szubin w ciągu drogi krajowej nr 5	-	5,7	65 020,1	Szubin w odcinku drogi nr 5

Źródło: GDDKiA Oddział w Bydgoszczy

W roku 2010 Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Bydgoszczy planuje realizację inwestycji polegającej na budowie drogi ekspresowej S-5 przebiegającej przez teren gminy Szubin.

Prowadzone remonty dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów zwiększają bezpieczeństwo oraz eliminują zjawisko nadmiernej emisji hałasu, spowodowanej złym stanem technicznym nawierzchni.

B. Drogi wojewódzkie:

TABELA 40. Drogi wojewódzkie na terenie gminy Szubin (stan na koniec 2008 r.)

L.p.	Nr drogi / Stan drogi	Nazwa drogi	Długość na terenie miasta	Odcinek drogi	Zarządca drogi	Dobowe natężenie ruchu. Pomiar ruchu w roku 2005	
			[km]			Samochody osobowe [szt.]	Samochody ciężarowe [szt.]
DROGI WOJEWÓDZKIE							
1.	Droga wojewódzka nr 246 / b.dobry	Paterek-Szubin-Łabiszyn-Dąbrowa Biskupia	2,177	od km 4+572 do km 24+610	ZDW	na odc. Łabiszyn-Złotniki Kujawskie: 364 szt.	na odc. Łabiszyn-Złotniki Kujawskie: 27 szt.
2.	Droga wojewódzka 247 / w trakcie remontu	Kcynia-Szubin	0,668	od km 5+777 do km 15+039		-	-

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy

Na terenie gminy Szubin występują dwie drogi wojewódzkie. Ich długość na terenie miasta wynosi niecałe 3 km. Są one jednak obciążone dużym natężeniem ruchu pojazdów, szczególnie osobowych (364 sztuki/dobę). Podobnie jak w przypadku dróg krajowych konieczne są regularne konserwacje i remonty tych ciągów komunikacyjnych.

TABELA 41. Wykaz robót drogowo – mostowych wykonanych w latach 2004 – 2008 r. na terenie gminy Szubin

Rodzaj robót	Jedn.	Długość remontowanego odcinka	Wartość	Miejscowość	Uwagi
	[m ²]	[km]	[zł brutto]	Nazwa odcinka	
Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 246	-	14,4	19 000 826	od km 2+000 do km 16+400 (odc. Wieszki-Szubin)	Wykonanie 2007-2008 r.

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy

Wykaz robót drogowo – mostowych planowanych do wykonania
TABELA 42. w latach 2008-2009 na terenie gminy Szubin

Rodzaj robót	Długość remontowanego odcinka	Wartość [zł brutto]	Miejscowość Nazwa odcinka	Rok	
	[km]			2008	2009
Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 247	15,322	32 052 000	od km 0+307 do km 15+629 (m. Kcynia, Turzyn, Zalesie, Wolwark, Szubin)	x	x
Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 246	13,845	17 675 310	od km 16+958 do km 18+215, od km 18+845 do km 31+433	x wraz z mostem ul. Dworcowa	

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy

C. Drogi powiatowe:

Podstawowy układ drogowy w samej gminie tworzą drogi powiatowe stanowiące połączenie regionalnych ośrodków z ośrodkami gminnymi i ośrodków gminnych między sobą oraz zapewniają powiązania z siecią dróg wojewódzkich i krajowych. Na terenie gminy znajduje się 19 odcinków dróg powiatowych.

TABELA 43. Drogi powiatowe na terenie gminy Szubin (stan na koniec 2008 r.)

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi	Odcinek drogi [km]	Zarządca drogi	Dobowe natężenie ruchu
		Stan drogi			Samochody osobowe
		d - dobry			[szt]
		ś - średni			
		z - zły			
1.	1933C	Kcynia-Słonawki (z)	Od 7+341 do 8+141	Zarząd Dróg Powiatowych	577
2.	1934C	Zalesie-Pińsko (30 % d, 70 % z)	Od 0+000 do 8+340		490
3.	1935C	Turzyn-Królikowo (z)	Od 4+000 do 6+382		490
4.	1936C	Grzeczna Panna-Godzimierz (ś)	Od 0+000 do 2+275		267
5.	1942C	Dziewierzewo-Królikowo (z)	Od 2+232 do 5+555		577
6.	1943C	Królikowo-Dąbrówka Słupska (z)	Od 0+000 do 6+071		490
7.	1944C	Zalesie-Górki Dąbskie (15 % ś, 85 % z)	Od 0+000 do 10+172		948
8.	1945C	Smarzykowo-Brzostorzystewko (z)	Od 0+000 do 4+450		577
9.	1946C	Ciężkowo-Wąsosz (ś)	Od 0+000 do 6+388		490
10.	1947C	Stary Jaruzyn-Niedźwiady (z)	Od 0+000 do 2+711		267
11.	1535C	Łochowo-Zamość (10 % d, 90 % ś)	Od 2+730 do 5+810		490

12.	1948C	Samokłęski Małe-Zamość (z)	Od 0+000 do 8+062	1428
13.	1949C	Godzimirz-Łachowo (ś)	Od 0+000 do 5+800	490
14.	1950C	Rynarzewo-Łabiszyn (10 % d, 5 % ś, 85 % z)	Od 0+000 do 4+690	948
15.	1951C	Smolniki-Kowalewo (35 % d, 65 % z)	Od 0+000 do 9+700	490
16.	1952C	Kowalewo-Chomętowo (40 % d, 10 % ś, 50 % z)	Od 0+000 do 6+413	577
17.	1953C	Wąsosz-Buszkowo (ś)	Od 0+000 do 6+885	577
18.	1955C	Chomętowo-Góra (20 % d, 80 % ś)	Od 0+000 do 0+620	577
19.	1956C	Chomętowo-Łabiszyn (ś)	Od 0+000 do 0+969	577
Razem			93 + 131 km	

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych

Od 2004 roku na terenie gminy Szubin wykonano roboty drogowe na długości 10,126 km. Były to przede wszystkim prace remontowe. Szczegółowy wykaz robót drogowych zawiera tabela nr 44.

**Wykaz robót drogowo – mostowych wykonanych
TABELA 44. w roku 2004 - 2008r. na terenie gminy Szubin**

Rodzaj robót	Długość remontowa nego odcinka	Wartość	Miejscowość Nazwa odcinka
	[km]	[zł brutto]	
Wykonanie podbudowy pod przyszłe poszerzenie jezdni	2,650	142.422,82	1948C odcinek Tur-Zamość
Przebudowa	0,715	333.430,48	1535C w miejscowości Zamość
Remont	1,442	255.771,05	1952C Kowalewo-Chomętowo
Remont	0,220	41.766,70	1955C w miejscowości Chomętowo
Remont	0,430	78.822,49	1950C w miejscowości Małe Rudy
Wykonanie podbudowy pod przyszłe poszerzenie jezdni	2,452	128.396,22	1948C Tur-Zamość
Remont	1,780	246.386,32	1934C w miejscowości Pińsko
Remont	0,140	49.662,30	1948C w miejscowości Olek
Remont	0,300	53.231,65	1950C w miejscowości Małe Rudy

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych

Wykaz robót drogowych zaplanowanych do wykonania na terenie gminy Szubin w latach 2008 - 2011 przedstawia tabela poniżej.

TABELA 45. Wykaz robót drogowo – mostowych zaplanowanych do wykonania w latach 2008-2011 na terenie gminy Szubin

Rodzaj robót	Długość remontowanego odcinka [km]	Wartość [zł brutto]	Miejscowość Nazwa odcinka	Rok			
				2008	2009	2010	2011
Remont	1+100	300.000,00	1934C w miejscowości Zalesie	x			
Remont	2+200	525.000,00	1950C Rynarzewo-Małe Rudy	x			
Remont	6+293	2.200.000,00	1943C i 1944C na odcinku Zalesie – Królikowo - Dąbrówka Słupska	x			
Remont	3+200	1.300.000,00	1948C Tur - Zamość		x		
Remont	3+200	1.300.000,00	1948C Tur - Zamość			x	
Remont	1+000	400.000,00	1948C Tur - Zamość				x

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych

W kolejnych latach (2010 – 2011) zaplanowano jedynie remonty dwóch odcinków dróg powiatowych, na długości ponad 4 km. Biorąc pod uwagę stan dróg konieczne są większe nakłady finansowe na tego typu inwestycje. Ze względu na to, że drogi te stanowią jedną z głównych osi komunikacyjnych na terenie gminy, ważne jest aby nie powodowały one zwiększonej emisji hałasu poprzez swój zły stan.

D. Drogi gminne:

Sieć dróg powiatowych uzupełnia sieć dróg gminnych stanowiących najniższą kategorię połączeń i obsługujących bezpośrednio wszystkie jednostki osadnicze w gminie. W gminie Szubin drogi gminne zajmują 1 634,23 tys. m², na długości 216,93 km. W tym drogi gminne na obszarze wiejskim zajmują 1358,13 tys. m², na długości 186,92 km, a drogi w mieście Szubin 276,10 tys. m², na długości 30,01 km.

TABELA 46. Sieć dróg gminnych wg rodzaju nawierzchni

			obszar wiejski	miasto Szubin	razem	
Sumy długości i powierzchni według rodzaju nawierzchni	Twarda ulepszona	Bitumiczna	km	29,43	19,91	49,34
			tys. m ²	264	185,56	449,56
		Betonowa	km	0,52	1,34	1,86
			tys. m ²	4,1	5,81	9,91
		Kostka	km	0	0,32	0,32
			tys. m ²	0	2,49	2,49
ogółem	km	29,94	21,57	51,51		
	tys. m ²	268,1	193,86	461,96		

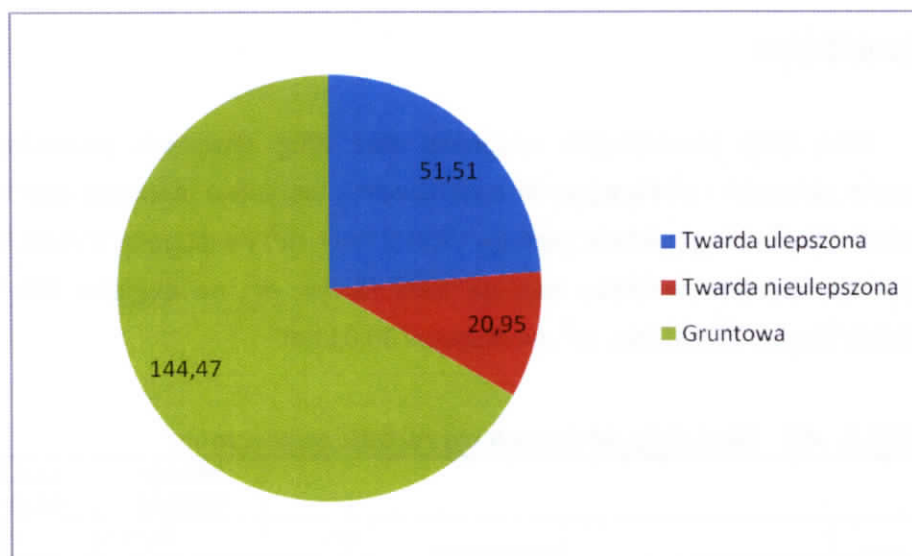
	Twarda nieulepszona	Brukowa	km	3	0,00	3,00
			tys. m ²	14,93	0,00	14,93
		Tłuczniowa	km	15,56	2,39	17,95
			tys. m ²	114,05	17,80	131,85
		ogółem	km	18,56	2,39	20,95
			tys. m ²	128,98	17,80	146,78
	Gruntowa	Wzmocniona żwirem, żużlem	km	1,12	0,28	1,40
			tys. m ²	7,1	3,28	10,38
		Naturalna (z gruntu rodzimego)	km	137,3	5,77	143,07
			tys. m ²	953,94	61,17	1015,11
ogółem		km	138,42	6,05	144,47	
		tys. m ²	961,05	64,45	1025,50	

Źródło: Urząd Miejski w Szubinie

Z 186,92 km dróg gminnych na obszarze wiejskim najczęściej bo aż 74% stanowią drogi gruntowe, 16% drogi twarde ulepszone, 10% drogi twarde nieulepszone.

Z 30,01 km dróg gminnych na terenie miasta Szubina 72% to drogi twarde ulepszone, 20% drogi gruntowe, 8% drogi twarde nieulepszone.

216 kilometrową sieć dróg gminnych w podziale na rodzaj nawierzchni przedstawia wykres poniżej.

Wykres 5. Sieć dróg gminnych według rodzaju nawierzchni

Źródło: Urząd Miejski w Szubinie

3.7.1 Mosty

Na terenie gminy i miasta Szubin znajdują się 32 obiekty mostowe, z tego:

- 17 obiektów mostowych (16 mostów i 1 przepust dwururowy) w ciągu dróg gminnych,
- 10 obiektów mostowych (6 wiaduktów i 4 mosty) w ciągu dróg krajowych,
- 3 obiekty mostowe w ciągu dróg wojewódzkich,
- 2 obiekty mostowe w ciągu dróg powiatowych oraz
- 17 obiektów mostowych (16 mostów i 1 przepust dwururowy) w ciągu dróg gminnych.

Wykaz obiektów mostowych w ciągu dróg gminnych z ich dokładną lokalizacją przedstawia tabela nr 47.

TABELA 47. Wykaz obiektów mostowych w ciągu dróg gminnych

L.p.	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Nazwa przeszkody
1	most żelbetowy	Szubin, ul.21Stycznia	rów łączący rz. Gąsawkę z Czarnym Rowem
2	most żelbetowy	Szubin, ul. Młyńska	rz. Biała Struga
3	most żelbetowy	Szubin, ul. Zamek	rz. Gąsawka
4	most żelbetowy	Szubin, ul. Św. Marcina	rz. Biała Struga
5	przepust żelbetowy dwururowy	Szubin, ul. Mostowa	rz. Biała Struga
6	most żelbetowy	Szubin, ul. Jana Pawła II	rz. Biała Struga
7	most żelbetowy	Kowalewo Nowy Świat	rz. Gąsawka
8	most żelbetowy	Rynarzewo, ul. Powst. Wlkp.	rz. Gąsawka
9	most żelbetowy	Wolwark	rz. Biała Struga
10	most drewniany	Folusz	rz. Gąsawka
11	most żelbetowy	Smolniki	rz. Gąsawka
12	most żelbetowy	Skórzewo	rz. Gąsawka
13	most żelbetowy	Wojstawiec	rz. Gąsawka
14	most żelbetowy	Chobielin	rz. Noteć
15	most stalowy	Małe Rudy	rz. Noteć
16	most żelbetowy	Zazdrość	Czarny Rów
17	most żelbetowy	Zazdrość	rz. Gąsawka

Źródło: Raport o stanie dróg gminnych w gminie Szubin, październik 2007

Z 32 obiektów mostowych znajdujących się na terenie gminy Szubin, 26 jest zlokalizowanych na obszarze wiejskim a 6 w granicach miasta.

Na terenie gminy znajdują się również:

- mosty w ciągach dróg wewnętrznych, stanowiących własność Skarbu Państwa, tj. most na łąki w Starym Jaruzynie oraz most na Reputkach w obrębie geodezyjnym Smolniki oraz
- kładki nad rzeką Gąsawka przy ulicy Mostowej, na przejściu od gimnazjum do PKP oraz przy lasku Wesółka, nad rzeką Biała Struga przy moście obok ulicy Jana Pawła II i na pracownicze ogródki działkowe, a na terenie gminy nad rowem w parku zabytkowym w Królikowie.

3.7.2. Kolej

Gminę obsługują dwie linie kolejowe:

- droga kolejowa II rzędu jednotorowa, niezelektryfikowana Bydgoszcz – Szubin – Kcynia,
- linia kolejowa o znaczeniu miejscowym, jednotorowa, niezelektryfikowana Szubin – Żnin.

W 2004 roku został zawieszony ruch pociągów pasażerskich na linii Bydgoszcz - Szubin – Kcynia. Obecnie na w/w liniach pozostał jedynie szczątkowy ruch pociągów towarowych.

W sprawie wznowienia połączeń na linii Gołańcz – Kcynia - Szubin – Bydgoszcz rozmowy i uzgodnienia prowadzi Burmistrz Kcynii. 12 grudnia 2008 roku w sali Urzędu Miejskiego w Kcyni odbyły się konsultacje społeczne w w/w sprawie. Spotkanie zostało zainicjowane przez Instytut Rozwoju i Promocji Kolei, który to na zlecenie Urzędu Miejskiego w Kcyni tworzy koncepcję dotyczącą tejże sprawy. W spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele gminy Szubin.

Rozważano dwie wersje połączenia: przez Szubin oraz przez Nakło. Atrakcyjniejsze z punktu widzenia m.in. pasażerów wydaje się być połączenie przez Szubin. Tabela nr 48 przedstawia plusy i minusy połączenia przez Szubin.

TABELA 48. Plusy i minusy połączenia kolejowego przez Szubin

Plusy	Minusy
większy potencjał przewozowy	gorszy stan infrastruktury kolejowej
krótsza trasa (odległościowo) - przy odpowiednim stanie infrastruktury krótszy czas przejazdu	dłuższy czas jazdy
większa elastyczność w tworzeniu oferty przewozowej	brak czynnej stacji w Szubinie

Źródło: www.kcynia.pl